

2013. gada rudens

www.lu.lv

**Zinātne un kultūra.
Mārča Auziņa un
Jāņa Stradiņa saruna**

**Ielu sports
ļauj studēt
Universitātē**

**LU datorzinātniekus
pazīst pasaulē**

**Sociālo atmiņu
pētnieku
piedzīvojumi**

**LU izcilnieki jeb
kad 8 ir slikta atzīme**

**Ģeodoma kino
būs skatāms
LU Mazajā aulā**

Vienīgā Latvijas Universitāte – par izcilību izglītībā un zinātnē

LU rektors prof. **Mārcis Auziņš**

Latvijas Universitātes rektors profesors Mārcis Auziņš.
Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Nāc studēt vienīgajā Latvijas Universitātē! Atklāj savu unikālo «U». Tā mēs šogad uzrunājam skolu jauniešus, aicinot izvēlēties studijas pašu mājās, vienīgajā klasiskā tipa universitātē Latvijā, kas piedāvā zinātnē balstītu augstāko izglītību – ceļu uz izcilību kādā no vairāk nekā simts studiju programmām Latvijas Universitātē.

Kvalitatīvas un konkurētspējīgas augstākās izglītības pamatā visos laikos bijusi akadēmiskā izcilība, tā kā tradīcija tikusi nodota no vienas mācībspēku un studentu paaudzes nākamajai. Izcilība ir Latvijas Universitātes gars, ko esam saņēmuši mantojumā no tās dibinātājiem un veidotājiem, tāpēc mūsu pienākums ir to glabāt un kopt, lai tā kļūtu par sabiedrības normu, nevis izņēmumu.

Izcilība vienlaikus ir mērķis un motivācija, kas izpaužas katrā domā un darbā. To viegli pateikt, bet grūti paveikt, jo tā prasa neatlaidību un rakstura stingrību. Stīvs Džobss ir teicis: «Cilvēkus vērtē pēc sasniegumiem, tādēļ koncentrējieties uz rezultātiem! Esiet kvalitātes mēraukla! Daudzi cilvēki nav raduši strādāt vidē, kur izcilība ir norma.»

Tikai to atceroties, varam sasniegt mērķi – kļūt par Eiropas pasaules līmeņa Zinātnes Universitāti, kurā augstākā izglītība ir vienota un nedalāma sistēma un kuras galvenais virsuzdevums ir nodrošināt nācīgas un valsts izaugsmi.

Lai realizētu šo ambiciozo uzdevumu, Latvijai un LU ir vajadzīgi izcilnieki – ideālisti un maksimālisti, kas nav gatavi samierināties ar viduvējību, cilvēki, kas ir pietiekami drosmīgi, lai izvirzītu un realizētu lielus mērķus. Šāds cilvēkus vēlamies redzēt LU studentu un mācībspēku vidū, jo mēs gribam būt labākie ne tikai valsts, bet arī Eiropas līmenī, turklāt to sasniegt nevis tālā perspektīvā, bet jau uz mūsu *Alma Mater* 100 gadu jubileju, ko svinēsim pēc sešiem gadiem.

Un mēs to sasniegsim kopā, jo iespējams ir viss, tikai neiespējamais, tāpat kā izcilība, prasa nedaudz vairāk laika un piepūles. Lai mums visiem izcils jaunais studiju gads!

<i>Andra Čudare</i> Jānis Stradiņš un Mārcis Auziņš: kultūra zinātnē un zinātne kultūrā	3
<i>Anete Enikova</i> Pretī akadēmiskajām zināšanām ar ielu sportu asinīs – <i>Ghetto Games</i> stipendiāti	6
<i>LU Preses centrs</i> Piepūšamā kinoteātri uzzini par klimata pārmaiņām Baltijā	8
<i>Jeļena Poļakova</i> LU Ērģeles tapa par ziedojumiem – nu laiks tās atjaunot	10
<i>Andra Čudare</i> Izcilnieki jeb kad 8 ir slikta atzīme	11
<i>Indra Gleizde</i> Latvijas datorzinātniekus pazīst arī pasaulē	14
Laboratorijās izstrādātos skaistumkopšanas līdzekļus izmēģina brīvprātīgie	16
<i>Gita Siliņa</i> Atmiņu pētnieku piedzīvojumi	18
<i>LU Preses centrs</i> Iepazis studijas no skolas brīvajā laikā	22
<i>Matīss Neimanis, Reinis Markvarts</i> Palīdzēs zinātniekiem uzsākt «zaļo» biznesu	24
<i>Ilona Vēliņa-Švilpe</i> Ārvalstu pieredze modernākai bibliotēkai	26
<i>Dita Tretjakova, Jana Klebā</i> 100 000 ierakstu Latvijas Universitātes vēsturē un zinātnē	29
Aktuāli notikumi Latvijas Universitātē no maija līdz augustam	30

Latvijas Universitātes izdevums. Iznāk kopš 25.09.1922.
ISSN 1691-8185. Reģistrācijas apliecība nr. 535
© Latvijas Universitāte, 2013
Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz izdevumu obligāta

Izdevumu sagatavojis: LU Preses centrs, LU Akadēmiskais apgāds
Raiņa bulvāris 19–127, Rīga, LV-1586
Tālrunis: 67034329, e-pasts: info@lu.lv
<http://www.lu.lv/almamater>

Atbildīgās par izdevumu: Andra Briekmane, Gundega Preisa

Rakstu autori: Andra Čudare, Anete Enikova, Indra Gleizde, Jana Klebā, Reinis Markvarts, Matīss Neimanis, Jeļena Poļakova, Gita Siliņa, Dita Tretjakova, Ilona Vēliņa-Švilpe

Tulkojums angļu valodā: LU Humanitāro zinātņu fakultātes profesionālās maģistra studiju programmas «Rakstiskā tulkošana» students Jānis Ločmelis

Vāka foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Maketētāja: Ieva Tiltiņa

Korektore: Gita Bērziņa

Šogad par godu izcilā akadēmiķa Jāņa Stradiņa 80 gadu jubilejai tiks rīkota konference, kurā piedalīsies Latvijas inteliģence un spriedīs par zinātnes un kultūras mijiedarbību.
Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Jānis Stradiņš un Mārcis Auziņš: kultūra zinātnē un zinātne kultūrā

Andra ČUDARE

Vai Latvijā sastopami zinātnieki vai zintnieki, dzejnieki vai rīmju kalēji? Cik tuva ir zinātne un kultūra? Kurš – zinātnieks vai mākslinieks – ir tuvāk patiesība? Par šiem un citiem jautājumiem siltā vasaras pēcpusdienā diskutēja Latvijas Universitātes rektors Mārcis Auziņš un zinātnes vēsturnieks, ķīmiķis, akadēmiķis Jānis Stradiņš, gatavojoties decembrī paredzētajai akadēmiskajai konferencē «Zinātnes un kultūras mijiedarbība Latvijā un pasaulē». J. Stradiņš gan to kategoriski aizliedz saukt par jubilejas pasākumu, tomēr sākotnējā ideja ir tieši tāda – par godu viņa 80 gadu jubilejai.

Fiziķi un liriski zinātnē

Mārcis Auziņš: Konference būs Latvijai netipiska – esmu redzējis, ka prominentiem kolēģiem Rietumos skaistas dzīves jubilejas tiek svinētas ar zinātnisku konferenci. Šoreiz tā svinēsīm Jāņa Stradiņa dzimšanas dienu. Tā būs par tēmām, ar kurām Stradiņa kungs savā mūžā darbojies. Ja kļūdos, lūdzu, labojiet mani.

Jānis Stradiņš: Vai, nepavisam nevēlos, lai parādītos kādi godināšanas elementi. Lai gan domāju, ka 80 gadi ir skaists, bet vienlaikus arī skumjš skaitlis, biju plānojis ar sievu aizbraukt pie dēla uz Ameriku un nosvinēt dzimšanas dienu tur. Tomēr ar grūtu sirdi piekritu konferencē, jo to rosināja mana Organiskās sintēzes institūta, kur esmu strādājis skaistāko mūža daļu, direktors Ivars Kalviņš. Konferences pamatmotīvs varētu būt atbilde uz jautājumu, kas ir zinātne un kāda ir tās vieta Latvijā. Uzskatu, ka zinātnei ir trīs daļas. Pirmā ir tā, ka cilvēks izskaidro pasauli, un būtībā šī izziņa mērķaķi padara par cilvēku. Otrā daļa ir inovatīvā zinātne, kas izaug no prakses un sniedz sabiedrībai jaunus izgudrojumus vai atrisinājumus. Vairāk gribētos runāt par trešo zinātnes pusi – zinātni

kā kultūras faktoru. Vārds «kultūra» cēlies no vārda *cultivare* – ‘apstrādāt, izkopt’. Tā varētu būt organizācijas ieviešana haosā, tā ļauj noskaidrot, kas ir pasaule, ienes eksakto zinātņu priekšstatus cilvēku domāšanā un mākslinieciskajā pasaulē.

Turklāt šogad jubileja ir arī Latvijas izcilākajam zinātniekam Paulam Valdenam un komponistam Jāzepam Vītolam – 150 gadi. Viņi pat dzimuši vienā dienā! Jubileja ir arī Ojāram Vācietim un Imantam Ziedonim – 80 gadi. Būtiski, ka 20. gadsimta 50. gados Latvijā sākās ne tikai lielā zinātne, bet arī lielā dzeja, un mākslinieki nereti manā dzīvē ieņēma lielāku lomu nekā ķīmiķi. Aizvadīts liels laiks Latvijas vēsturē, sava veida atdzimšanas posms pēc Staļina briesmīgā režīma. Tādēļ konferencē varētu aplūkot, kā esam nodzīvojuši šos 80 gadus, jo tas bija tiešām spožs posms, kad Latvijā radās lielie institūti, pētnieciskie kolektīvi un pasaulē citēti žurnāli. Šobrīd gan esam atgriezušies drīzāk tādā mazā zinātnē – sekla ūdenī, taču pasaulē pastāv arī zinātnes okeāni.

Ir grūti definēt, kas ir zinātne, viennozīmīgas atbildes nav. Turklāt pašlaik itin kā tuvinās jēdzieni «zinātnieks» un «zintnieks». Ojārs Vācietis vai Mārtiņš Ziverts, piemēram, cienīja zinātni, tās eksaktās jomas, turpretī Imants Ziedonis drīzāk bija zintnieks, kas atbalstīja intuitīvas empīriskās gudrības. Arvien vairāk piekrišanas gūst viedoklis, ka eksaktās zināšanas nav vienīgā pasaules izzināšanas forma, pasauli izdibina arī individuāli, ar atklāšanām.

M. Auziņš: Varbūt tā ir Rietumu sabiedrības iezīme, ka mēģinām visu sadalīt pirmelementos, ka pretstatām zinātni un kultūru, lai gan tas ir nepareizi, jo zinātne ir kultūras sastāvdaļa. Bet, pajautājot, kas ir kultūra, cilvēki atbildēs – literatūra, mūzika, māksla. Esmu pārliecināts, ka neviens neminēs zinātni, jo pastāv uzskats, ka tā ar kultūru nav saistīta. Nereti arī sarunās dalām cilvēkus fiziķos un lirīķos, arī Stradiņa kungs nupat dzejniekus nedaudz

iedalīja fiziķos un lirīķos. Sarunās ar tuviem paziņām no mākslas pasaules sapratu, ka jaunrades process mākslā un zinātnē ir ļoti līdzīgs, tātad starp fiziķiem un lirīķiem līdzību ir daudz vairāk nekā atšķirību. Mākslā vai zinātnē kaut ko jaunu nevar radīt tehniski! Lai gan zinātni grib saistīt ar tehniskām lietām, tas ir patiesi radošs process. Tādēļ man šķiet, ka vienai no konferences tēmām jābūt par zinātnes un kultūras vienojošajiem elementiem.

Man svarīgākie jautājumi, par kuriem varētu runāt konferencē, ir šī dalīšana fiziķos un lirīķos, zinātnes un mākslas nošķiršana. Domāju, ka tieši cilvēciski radošais process ir vienojošais elements. Šajā konferencē gribētu uzsvērt, ka jāmēģina tikt valā no mākslas un zinātnes pretstatīšanas un jāierauga kopaina. Otra tēma ir humanitāro zinātņu loma Latvijā.

J. Stradiņš: Zinātni var idealizēt un pielīdzināt kultūrai, taču tas ir tāpat kā dzejā – vai dzejnieks ir amatnieks vai mākslinieks? Jautājums ir, vai dzejnieks rada ko īstu, vai viņam ir dziļš talants, kam būs paliekoša vērtība, vai viņš ir tikai versifikators.

Mani nodarbina pārdomas par pasaules zinātnes problēmām, jārūnā, vai tās ir aktuālas arī Latvijā. Konferencē decembrī varētu runāt gan par apgaismības laiku, gan par fiziķu un lirīķu pretnostatījumu. Vēl jārūnā par to, vai Latvijā ir dzīva un oriģināla vai vairāk atstarota zinātne. Tomēr vislabprātāk runātu par Latvijas zinātņu tradīciju izkopšanu, vietējo, arī Baltijas vācu devuma apzināšanu. Un vēl pastāv principiālā dilemma – palikt mazā valstī vai iet lielajā pasaules zinātnē. Cik liela var būt zinātne mazā valstī?

M. Auziņš: Manuprāt, mūsdienās šādas dilemmas īsti nav. Katram ir iekšējais jautājums – vai esmu pasaules zinātnes līmenī vai tikai izliekos. Ir pietiekami daudz cilvēku, kuri varētu būt pasaules zinātnisko un intelektuālo procesu sastāvdaļa, bet tas daļēji saistīts ar pašapziņas trūkumu. Zinātnes un valsts vēstures apzināšana atdod mums pārliecību. Turklāt viens no humanitāro zinātņu uzdevumiem ir šīs pašapziņas stiprināšana, iekšējās pārliecības veidošana.

Pašlaik zinātne tiek aktualizēta sabiedrībai saprotamā veidā. Piemēram, Latvijas Universitātē rīkojam bezmaksas publiskās lekcijas, kuras var apmeklēt ikviens, un Lielā aula ir pilna klausītāju. Pieprasījums ir, jārada vien gudrs un kvalitatīvs piedāvājums, jo nereti sastopams zinātnes šarlatānisms, kas jāizskauž. Noteikti turpināsim rīkot «Zinātnes kafējnīcas», tikai nedaudz mainīsim formātu, lai turpinātu piesaistīt cilvēkus. Arī 10. decembra konferences ārvalstu viesus noteikti izmantosim publiskajās lekcijās Universitātē.

Sabiedrībā ir pieprasījums pēc informācijas, tādēļ radīti tādi pasākumi kā *SkeptiCafe*, *Satori* lekcijas. Arī pats piekritu dažādām avantūrām, piemēram, *Siemens* klientu pasākumā pirms Vestarda Šimkus koncerta iesildīju publiku, stāstot par dabaszinātniski filozofiskām tēmām.

J. Stradiņš: Zinātne noteikti jāpopularizē, Zinātnieku naktis ir ļoti laba tradīcija. Tartu ir ļoti populārs zinātnes piedzīvojumu parks «Ahā», bija domāts ko līdzīgu veidot arī Medicīnas vēstures muzejā, ir vēl citi varianti. Katrā ziņā vissvarīgākais ir celt sabiedrības intelektuālo temperatūru vispār.

Zinātnes mūsdienu filozofija

M. Auziņš: Fizikā tagad nodarbojas ar eksistenciāliem jautājumiem par to, kā iekārtota pasaule, kurā dzīvojam.

J. Stradiņš: Mēs piederam dažādām zinātnēm – Mārcis ir fiziķis, un fizika izsenis bijusi filozofijas sastāvdaļa, bet es esmu bijis ķīmiķis, un tā ir empīriskā zinātne. Fizikas problēmas ir neizsmeļamas, bet ķīmija kā zinātnes nozare savas filozofiskās pamatproblēmas izsmēla jau 19. gadsimtā vai 20. gadsimta pirmajā pusē. Varētu teikt, ka ķīmija arvien vairāk kļūst par lietišķu palīgmetodi fizikas un bioloģijas problēmu risinājumam, kaut arī ķīmijai pašai, saprotams, ir un būs savas specifiskas būtiskas problēmas.

Skatoties uz pasaules zinātni, Latvijā tomēr ir niecīgs atspulgs. Zinātne vienmēr attīstījusies no spējas izziņāt pasauli. Jāautā, vai Latvijā pastāv lielā zinātne tādā nozīmē, ka tā spētu atrisināt lielās pasaules mīklas. Tādēļ skatos vēsturē, lai atbildētu uz jautājumu – kas ir padarīts līdz šim. Šīs tas te ir paveikts – Vilhelms Osvalds, Pauls Valdēns, Frīdrihs Canders, Jānis Endzelīns, Mārtiņš Eduards Straumanis un vēl daudzi.

Vairāk nekā 50 gadus esmu zinātņu vēsturnieks, modernajām zinātnes problēmām vairs neesmu spējis izsekot līdzī, toties Mārcis gan par to varēs izteikt savu viedokli.

M. Auziņš: Tikai laiks parādīs, vai tas, ko darām, ir ar paliekošu vērtību. Man liekas, ka tagad mūsu sasniegumi un zinātnes līmenis ir ievērojami lielāks nekā 80.–90. gados. Redzu, ka tas, ko pētnieki dara Universitātē, ir ar augšupejošu trajektoriju.

J. Stradiņš: Fizikā Latvijā un pasaulē noteikti ir augšupeja.

M. Auziņš: Manuprāt, tas ir normāli, ka viena nozare kādā laika posmā attīstībā izraujas uz priekšu. Tā kā Eiropas Komisija noteikusi prioritātes un naudu investē konkrētā lietā, visi dara līdzīgas lietas, un tas ir skumji. ASV finansē vienkārši labu zinātni, tādējādi iespējama, ka parādīsies kas jauns un negaidīts, ir lielāka. Esmu teicis mūsu politiķiem, ka Latvijā jāfinansē nevis virzieni, ko kāds definējis kā prioritātes, bet spožas personības, kuru Latvijā netrūkst. Ja dosim iespēju attīstīties kādam jaunam un izcilam zinātniekam, Latvijā būs nākamie Pauli Valdeni.

J. Stradiņš: Jā, pasaule apgaismības laikmetā šķita saprotamāka, man pašam būtu patīcis dzīvot šajā laikmetā. Domāju, ka arī Mārcis īsti nesaprot, kādā pasaulē īsti šobrīd dzīvojam. Esam noslēpumainā pasaulē, kur tik maz vēl ir izziņāts. Apgaismības laikmetā attīstījās priekšstats par pasauli kā progresējošu, augšupejošu, izziņāmu sistēmu, veidojās pirmās enciklopēdijas, zinātniskie žurnāli, zinātniskās biedrības un zinātņu akadēmijas. Tolaik sabiedrībā bija ticība zinātnei, manuprāt, tagad Latvijā tādas vairs nav un izglītība un zinātne ir nedaudz šķīrta. Vismaz zinātne vairs nav tik prestiža nodarbe, kāda tā bija. Kāpēc?

M. Auziņš: Daudz runājam par eksaktajām zinātnēm, bet pastāv arī plašs humanitāro zinātņu lauks, un Latvijā vajadzētu būt īpašai atbildības sajūtai pret to. Latviskumu, mūsu valodu, vēsturi, kultūru un nacionālās vērtības citās valstīs nepētīs, tas jādara mums! Tas jāpēta Latvijai un latviešiem, bet pasaules procesos tam nav mērauklas, un tādējādi nonākam pie negatīvām iezīmēm. Nacionālās zinātnes Latvijā jāattīsta, tā ir mūsu visu atbildība! Lietuvas pētnieki, rakstot par baltu kultūrām, ir nonākuši starptautiskajā zinātnes vēstures apriņķī, arī mēs to varam!

J. Stradiņš: Varētu runāt par to, vai Latvijā ir dzīva un oriģināla vai atstarota zinātne. Foto: Toms Grinbergs, LU Preses centrs

J. Stradiņš: Šī gada beigās valsts pētījumu programmas «Nacionālā identitāte» ietvaros četros sējumos iznāks akadēmiski raksti «Latvieši un Latvija». Man ir tas gods būt to galvenajam redaktoram. Tur būs raksti par latviešiem kā baltu tautu, par latviešu valodu, vēsturi, zinātni un kultūru. Tas ir mēģinājums parādīt arī mūsu vēstures, folkloras un etnogrāfijas attīstību, dot jaunu skatījumu uz Latvijas valstiskuma attīstību. Nākamajā posmā iecerēts šādu izdevumu prezentēt arī pasaulei angliki. Jā, pārmet, ka par latviešu lietām rakstām latviešu valodā, taču angliki to lasītu tikai retais, turklāt pats jēdziens «Latvija» būtu pamatīgi jāskaidro no jauna. Ar izdevumu pašu valodā varbūt nenonāksim pasaules apriņķī, taču latviski ir jāraksta, lai veidotu mūsu nacionālo identitāti.

M. Auziņš: Četri sējumi angliki par Latviju būtu par daudz, turklāt par rakstu krājumiem interese ir mazāka nekā par viena cilvēka pētījumu. Pastāv nedrošība starptautiski atvēzēties uz lielākām tēmām.

Latviešu valoda ir unikāla, viena no arhaiskākajām valodām, bet neviens nav spējis pārliecināt, ka tas ir tikai Latvijas sabiedrībai interesants jautājums. Ja mēs prastu atraktīvi rakstīt angļu valodā, mūsu pētījumus lasītu arī citi. Fizikas un ķīmijas monogrāfijas var lasīt tikai attiecīgo nozaru pārstāvji, toties humanitārās zinātnes domātas katram izglītotam un ieinteresētam cilvēkam.

J. Stradiņš: Kādi māli ir, ar tādām Latvijas humanitāro zinātni būvējam. Tomēr isti neesam izpildījuši pienākumu pret latviešu nāciju, un mūsu nācijas pašapziņa un nacionālā identitāte ir pārāk politizēta, vienlaikus arī piezēmēta.

M. Auziņš: Latvijā humanitārās zinātnes ir nedaudz apdraudētā situācijā, tādēļ šis akadēmiskās konferences temats ir tik aktuāls.

Jāatrod istie vārdi, par to runājot ar politiķiem. Kad sakām, ka tā ir mūsu nacionālā vērtība, visi klana galvu, bet līdz sirdij tas īsti neaiziet. Piemēram, pastāv ēnu ekonomika, un daudzi nemaksā nodokļus, bet kā šo attieksmi var mainīt? Inženieris nepārliecinās cilvēkus, kādai jābūt attieksmei pret savu valsti. Bet tieši humanitāro zinātņu pārstāvji ir tie, no kuriem atkarīga sabiedrības attieksme pret mūsu zemi. Ja nenodrošināsim normālu humanitāro zinātņu attīstību Latvijā, arī ekonomiskā augšupeja būs lēnāka.

Ceļš uz nākotni bruģēts ar radošumu

M. Auziņš: Nākamgad Latvijas Universitātei apritēs 95 gadi kopš tās dibināšanas. LU dibināta 1919. gadā reizē ar nacionālo izglītību un zinātni, tas teikts arī LU devīzē *Scientiae et Patriae* – zinātnei un tēvzemei.

J. Stradiņš: Universitātes dibināšanas brīdī latviešos tika ielikta ideālisma un pašapziņas dzirksts, kas 21. gadsimtā atkal atjaunojas.

M. Auziņš: Universitātē pētniecība un izglītība bija absolūti nedalāmas lietas, zinātni uztvēra kā būtisku izglītības komponenti. Padomju laikos Zinātņu akadēmijas princips bija šāds: izglītība augstskolās, zinātne – Zinātņu akadēmijā. Tas bija liels pārrāvums zinātnes attīstībā, jo izglītībai ar zinātni jābūt saistītai. Kopš neatkarības atgūšanas mēģinām atkal zinātni savienot ar izglītību, tā jāatjauno kā būtiska LU procesa sastāvdaļa. Daudzās fakultātēs tas izdevies, tur tapušie zinātniskie raksti nonāk vadošajos pasaules žurnālos.

Zinātne jāpopularizē, jāpārāda tās radošais process. Daudzi zinātnieki ir pieprasīti lektori, piemēram, TEDx konferencē uzstājās Andris Ambainis, bieži SkeptiCafe uzstājās Vjačeslavs Kaščejevs, Jurģis Šķilters rīko fantastiskas kognitīvo zinātņu konferences ar pasaules vadošajiem nozares pētniekiem. Nav taisnība, ka zinātnes universitāte

Daži mūsdienu Latvijas kultūras un zinātnes mijiedarbības piemēri:
Dabas koncertzāle
SkeptiCafe
LU Zinātnes kafējnicās
Zinātnieku naktis
Satori lekcijas

M. Auziņš: Varbūt tā ir rietumu sabiedrības iezīme, ka mēģinām visu sadalīt pirmelementos, ka pretstatām zinātni un kultūru, lai gan tas ir nepareizi, jo zinātne ir kultūras sastāvdaļa. Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

gatavotu tikai pētniekus, jo caur pētniecības procesu gūstam zināšanas un prasmes, kas noder arī ar zinātni nesaistītās jomās.

J. Stradiņš: Noteiktos apstākļos Latvijā LU varētu izauzt līdz zinātnes universitātei, zināmas tradīcijas jau ir. Taču jāapzinās, ka ceļš uz zinātnes universitāti būs grūts un arī ilgs, bet pozitīvi, ka par spīti grūtībām Latvijā rodas jauni zinātnieki. Tiem jaunajiem būtu jādara tas, pie kā sirds velk. Un, ja vēlmes sakrīt ar laikmeta piedāvājumu, ir pavisam labi. Beidzot vidusskolu, man ļoti patika vēsture un literatūra, bet tēvs teica: «Ja iesi studēt vēsturi, tev visu mūžu būs jāmelo.» Tā nu izvēlējos ķīmiju, arī tāpēc, ka man bija atraktīvs ķīmijas skolotājs. Izvēli nenozēloju. Bet vienlaikus nonācu arī pie Baltijas zinātnes un kultūras vēstures, kas kļuvis par manu otru profesiju. Hobijs kļuvis par profesiju.

M. Auziņš: Eksaktajās zinātnēs izšķiroša sastāvdaļa procesā ir tieši zinātnieka radošā personība. Un nereti tieši augstākā līmeņa studiju izvēli ietekmē kāda pasniedzēja personība, un viņa šarms ir absolūti izšķirošā komponente. No saviem studiju gadiem atceros docentu Ojāru Šmitu, kurš reiz mani paaicināja savā kabinetā, un stundu runājām gan par fiziku, gan dzīvi. Un tieši viņš man palīdzēja saprast, ka tomēr gribu turpināt darboties optikā un lāzerfizikā.

Arī mana piedāvātā filozofija ir darīt to, kas tiešām patīk. Tad ir cerības kļūt par augstas raudzes profesionāli, pat ja izvēlēta nozare nav pieprasīta. Ja mamma saka, kur jāiet mācīties, nekas nesaņāks, jāizvēlas pašam. Ar darbu visu nevar panākt, jāizvēlas ar sirdi.

Tikai tad, ja darbs patīk, var nemanot nostrādāt 18 stundas no vietas.

Par kultūru un zinātni vienojošajiem elementiem tiks runāts ne tikai decembra konferencē. Atskats uz to un konferencē izrunāto būs arī grāmatā, kas iznāks 2014. gada pavasarī un kurā tiks publicēts Jāņa Stradiņa raksts «Zinātne kā kultūras faktors: novatorisms un tradīcijas».

Jānis Stradiņš and Mārcis Auziņš: Culture in Science and Science in Culture

In a talk about the interaction between science and culture, UL Rector Mārcis Auziņš and academician, science historian Jānis Stradiņš talk, among other things, about the academic conference Interaction between Science and Culture in Latvia and the World. Scheduled to take place in December, the conference is planned as a celebration of Stradiņš' 80th birthday. The professors discuss the elements uniting culture and science, the popularisation of science in a form easily understood by the society, the role of the humanities in Latvia, as well as the fact that, in Latvia, a scientist's creative personality plays an important role in the sciences.

Finālisti un žūrija. Foto: Renārs Buivids, Ghetto Family

Pretī akadēmiskajām zināšanām ar ielu sportu asinīs — *Ghetto Games* un LU stipendiāti

Anete ENIKOVA, *Alma Mater* korespondente

Šis ir otrais gads, kad Latvijas Universitāte (LU) sadarībā ar *Ghetto Family* meklē aktīvākos un talantīgākos ielu sporta un kultūras pārstāvjus. Ikvienam, kam asinīs ielu sports, ir iespēja piedalīties *Ghetto Games* un LU stipendiju konkursā, kurā jaunieši, pierādot savu sportista talantu un sociālo aktivitāti, cīnās par iespēju studēt Latvijas Universitātē.

Atbalsts aktīvajiem

Stipendijas mērķis ir finansiāli atbalstīt un piesaistīt Latvijas Universitātei labākos sportistus, kuri piedalās *Ghetto Games* pasākumos. «Latvijas Universitāte tradicionāli atbalsta sporta attīstību un jauniešus, kas paralēli studijām ir ieinteresēti sportiskās aktivitātēs. Šī stipendija ir tam apliecinājums,» sveicot jaunos stipendiātus, sacīja Latvijas Universitātes mācību prorektora vietnieks Jānis Saulītis. «Zināms, ka, pateicoties sporta izauzmei atbilstošai videi, LU studē vai jau ir veiksmīgi beiguši

studiju gaitas daudzi zināmi un panākumiem bagāti sportisti, kas savas spējas pierādījuši ne tikai Latvijas, bet arī starptautiskā mērogā!»

Konkursa finālā piedalījās pieci sportiskākie un enerģiskākie jaunieši, kuri žūrijas un skatītāju priekšā pierādīja savas spējas atjautības un veiklības stafetē, iepazīstinot skatītājus ar sevi, kā arī iejūtoties topošo studentu lomās. Viņus vērtēja kompetenta žūrija, kuras rindās bija Jānis Saulītis, Studentu padomes priekšsēdētājs Atis Ozoliņš, LU Sporta servisa centra direktors Uģis Bisenieks, *Ghetto Games* dibinātājs Raimonds Elbakjans un mākslinieks, kas pārstāvēja *Ghetto Family*, – Vladislavs Lakše.

Sīva konkurence

LU Studentu padomes priekšsēdētājs Artis Ozoliņš stāsta, ka izvēle bijusi grūta. «Mēs vērtējam aktīvākos no aktīvākajiem. Tomēr ir liels prieks, ka vēlmi studēt un kļūt par nākamajiem LU studentiem izrādīja tik daudzi sportiski un radoši jaunieši.»

Kas ir *Ghetto*?

Ghetto ir lielākā ielu kultūras un jauniešu kustība valstī. Zem *Ghetto* karoga tiek organizēti teju 70 pasākumi sezonā. Tūkstošiem jauniešu ir iespēja pozitīvā vidē regulāri sportot un veselīgi pavadīt laiku.

Ghetto kustība aizsākās globālās ekonomiskās krīzes zemākajā punktā, vienā no Rīgas sociāli nelabvēlīgākajiem rajoniem – Grīziņkalnā. Tas jau vēsturiski ir darbaļaužu un ielu bērnu rajons, kurā iedzīvotāji pulcējušies vairākos revolucionāros notikumos. Krīzes laikā apsīka daudzas jomas un ienākumu avoti, un tas bija labs iemesls sākt darīt lietas, kuras mīl, atklāj idejas autori. Tas bija laiks, kad nomāktos prātus varēja glābt sports – demokrātisks sports, kas neprasa lielus līdzekļus: ielu basketbols, ielu vingrošana, ielu dejas, futbols u. c.

2013. gads ir jau piektā projekta sezona.

Žūrijas darbs ir grūts, bet netrūkst arī jautru mirkļu. Foto: Renārs Buivids, Ghetto Family

Konkursam pieteicās vairāk nekā 60 jauno sportistu, kas ikdienā piedalījušies dažādos *Ghetto Games* organizētajos turnīros. Pierādot savu sportošanas prasmi un erudīciju, kā arī izturot interneta balsojumu, finālā vietu sev nodrošināja pieci futbola, florbola, basketbola spēlētāji, kā arī dejojāji un skeitparka sporta veidu pārstāvji. Sīvā konkurencē atbalstu studijām ieguva divi dejojāji – Kristīne Kalniča un Vitālijs Feščenko, kā arī BMX braucējs Ingus Rutulis. Šajās sacensībās visvairāk punktu saņēma K. Kalniča, kurai stipendiju nodrošinās LU, savukārt par Vitālija un Ingus stipendiju parūpēsies *Ghetto Family* kopā ar atbalstītājiem.

Izglītībai ir nozīme

«Ar peldēšanu profesionālā līmenī nodarbojos jau no astoņu gadu vecuma un drīz iegūšu sporta meistara titulu. Aktīvi šajā laikā esmu piedalījies gan Latvijas, gan Baltijas čempionātos, kā arī Vācijā, Krievijā un Slovēnijā. Tomēr pēdējā gada laikā pievērsos ielu dejošanas veidam poppingam un pēdējās *Ghetto Dance Jam* sacensībās ieguva pirmo vietu,» par saviem sasniegumiem stāsta Kristīne Kalniča. Viņa ir ļoti iepriecināta par iespēju uzsākt studijas Latvijas Universitātē un jau septembrī sāks mācības LU Fizikas un matemātikas fakultātē Optometrijas studiju programmā. «Nākotnē vēlos iegūt gan bakalaura, gan maģistra grādu. Gribu mācīties, pilnveidot sevi un savu iekšējo pasauli un palīdzēt cilvēkiem, veicot redzes korekcijas. Varbūt pat radīt unikālas lēcas, kuras palīdzētu uzlabot redzi,» atklāj LU un *Ghetto Games* stipendiāte.

BMX freestyle meistars Ingus Rutulis stāsta, ka iegūtā stipendija palīdzēs turpināt studijas LU Ekonomikas un vadības fakultātē un apgūt e-biznesa un loģistikas vadības sistēmas. «Studiju izvēle bija skaidra, jo loģistiku mācījos jau kādu laiku, paralēli vidusskolai pa brīvlaikiem,» stāsta I. Rutulis. Tomēr sirdslieta I. Rutulim ir BMX. «Manis pārstāvēto sporta veidu tautā mēdz dēvēt par BMX freestyle (brīvo stilu – angļu val.). Braucu kopš 2008. gada, un šis ir pirmais gads, kad visas sacensības aizvadītas profesionāļu grupā. Ir bijusi 3. vieta profesionāļu grupā Cēsis, *Dynamit energy* skeitparka atklāšanas sacensībās, taču labākais sasniegums, manuprāt, ir 8. vieta konkursā *Lion K'Ontest* Viļņā pagājušā gada nogalē, kur piedalījās 60 braucēji no visas Eiropas. Konkurence bija milzīga, un es tiešām negaidīju, ka tik labi nobraukšu. Vēl pie sasniegumiem, varbūt ne saistītiem ar sacensībām, varu minēt ceļojumu kopā ar *greenrials* ekstrēmo velosporta komandu un manis izveidotās komandas *TROYKA crew* pārstāvjiem pa Eiropu (Vācija, Nīderlande, Čehija). Ceļojums notika jūlija pirmajā pusē, un par to tika uzņemta dokumentālā īsfilma, kuras pirmizrāde paredzēta septembra vidū. Video būs redzams, ko mēs tur darījām, ko redzējām, kā arī kadri ar mūsu braukšanu pa lielākajiem Eiropas skeitparkiem.»

Viens no stipendijas ieguvējiem – BMX braucējs Ingus Rutulis, cīnoties finālā. Foto: Renārs Buivids, *Ghetto Family*

Futbolists Ruslans Prošins rāda savas prasmes arī dejošanā.

Foto: Renārs Buivids, *Ghetto Family*

Vitālijs Feščenko jau divus gadus nodarbojas ar ielu dejām, pašlaik apgūst trīs deju stilus – Hip-Hop, House un Breakings (*Breakdance*). «Izvēlēties studiju virzienu nebija viegli, tomēr esmu pieņēmis lēmumu studēt Datorikas fakultātē. Akadēmiskie mērķi man ir augsti – vēlos iet līdz doktora grādam. Pateicoties *Ghetto Games* stipendijai, man būs iespēja darīt to, kas patīk, un tas dzīvē ir svarīgākais,» stāsta ielu dejojājs.

Visi jaunieši uzsver, ka bez sporta ir svarīga akadēmiskā izglītība, tādēļ, ja nebūtu iegūta stipendija, studijas jebkurā gadījumā tiktu uzsāktas. Tomēr tādā gadījumā nāktos ņemt studiju kredītu vai paralēli studijām meklēt atalgotu darbu.

Sportistu gaitas Latvijas Universitātē

Pirmajā *Ghetto Games* stipendiju konkursā pagājušajā gadā iespēju studēt Latvijas Universitātē ieguva basketbolisti Artis Lunts un Romāns Larionovs, futbolists Artūrs Aleksejevs un dejojājs Ruslans Ļevčenko.

Viens no stipendiātiem, R. Levčenko, savu iespēju studēt LU izmantoja LU Ekonomikas un vadības fakultātē. Tā devusi iespēju studēt mūsdienīgā programmā, kas apvieno matemātiku, loģiku, datorzinātnes. Viņš esot ļoti apmierināts ar izvēlēto studiju programmu un priecīgs par *Ghetto Games* konkursu, kas deva viņam iespēju apvienot aktīvu sportošanu un studijas.

Ghetto Games Grant Holders; towards Academia with Street Sports in their Blood

For the second year, the UL cooperates with Ghetto Family to search for the most active and talented street sports and culture representatives. Everyone who has street sports in their blood gets a chance to take part in the Ghetto Games grant competition. The young participants prove their athletic talent and social activity competing for an opportunity to study at the UL.

The aim of the grant is to provide the best athletes participating in Ghetto Games with financial support and a chance to study at the UL.

Mazajā aulā varēs ielūkoties neparastā kinoteātrī – Ģeodomā, kurā jebkurš apmeklētājs varēs noskatīties īsfilmas par klimata pārmaiņām, kas tiks projicētas uz piepūšamā kinoteātra griestiem. Foto no Ģeodoma arhīva

Piepūšamā kinoteātrī uzzini par klimata pārmaiņām Baltijā

LU Preses centrs

No 3. līdz 4. septembrim *Baltadapt* projekta ietvaros Latvijas Universitātē notiks starptautiska konference «Adaptācija klimata pārmaiņām Baltijas jūras reģionā». Tās laikā Mazajā aulā varēs ielūkoties neparastā kinoteātrī – Ģeodomā, kurā jebkurš apmeklētājs varēs noskatīties īsfilmas par klimata pārmaiņām, kas tiks projicētas uz piepūšamā kinoteātra griestiem, un piedalīties interaktīvās nodarbībās.

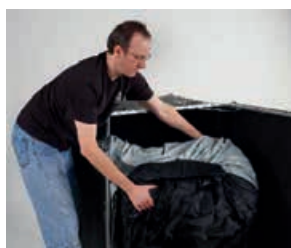
«Ģeodoms Latvijā ieradīsies projekta *Baltadapt* noslēguma konferences sakarā. Tas ir projekts, kurā sadarbojas ap Baltijas jūru esošās valstis, lai izveidotu plānu, kā pielāgoties klimata pārmaiņām,» stāsta Kristīne Āboliņa, viena no konferences organizatorēm. «Mūsu zinātniekiem izveidojušies labi kontakti ar Zviedrijas kolēģiem, kam izdevies attīstīt zinātnes komunikāciju ar sabiedrību ļoti augstā līmenī. Piemēram, Noršēpingā ir zinātnes Vizualizācijas centrs, kur visiem saprotamā veidā tiek skaidrotas norises

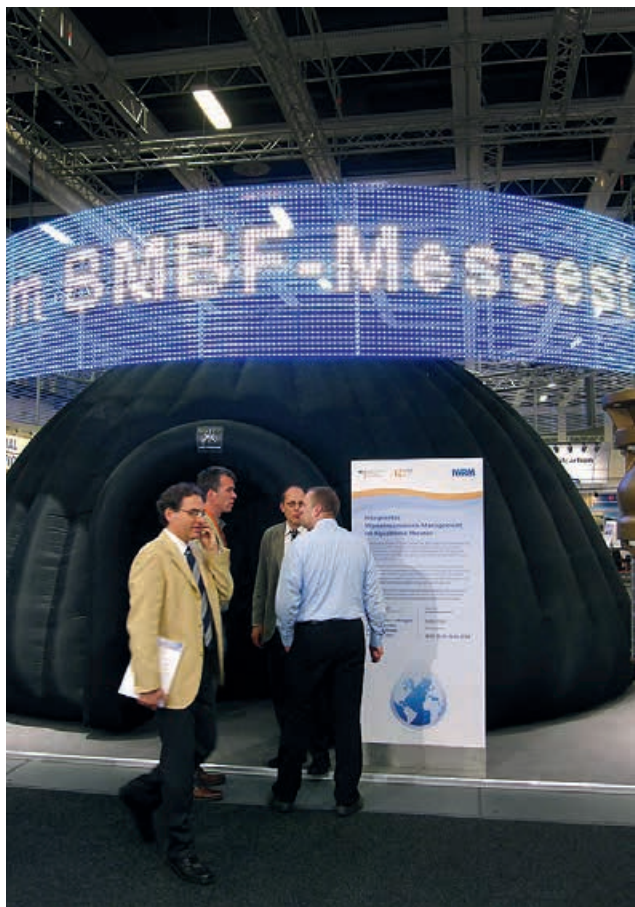
dabā, klimata izmaiņas un daudz kas cits. Kopā plānojot konferenci Rīgā, zviedri piedāvāja atvest pie mums Ģeodoma kinoteātri, kas ir neliela daļa no Noršēpingā pieejamiem materiāliem. Izrādās, ka šāda konstrukcija, lai arī iespaidīga un ļoti interesanta, nemaz nav tik sarežģīta, un to var atvest ar mašīnu un uzcelt divi cilvēki. Domāju, ka pēc Ģeodoma apmeklējuma daudziem kļūs skaidrāki jautājumi par klimata izmaiņām Baltijā.»

Ģeodoms ir mobila piepūšama kupola formas konstrukcija, kuru Zviedrijas Meteoroloģijas un hidroloģijas institūts izmanto zinātnisko pētījumu vizualizācijai, citiem vārdiem – zinātnes kinoteātris.

Kinoteātris, kas ietilpst kastē

Ģeodomu var dēvēt arī par atjautīgu un neparastu zinātnes komunikācijas veidu, lai visiem interesentiem padarītu pieejamākus un saprotamākus mūsdienu zinātnes aktuālos pētniecības jautājumus un atbildes uz tiem. Kā skaidro Patriks Kelstrens (*Patric Källström*), Noršēpingas Vizualizācijas centra tehnišks

Ģeodoma konstrukcija ļauj izmantot dažādos pasākumos un telpās.
Foto no Ģeodoma arhīva

daļas vadītājs, tā ir konstrukcija, ko piepūš ar diviem sūkņiem un kas ietilpst vidēja izmēra kastē. Tās iekšpusē atrodas projektorš ar īpašu platleņķa tālummaiņas objektīvu. «Mēs to transportējam 1x1x1,5 m lielā konteinerā uz riteņiem. Noršēpingā mums ir stacionārs Doms, kurā var ieiet 99 cilvēki. To apmeklē aptuveni 100 tūkstoši cilvēku gadā. Savukārt šis, kas būs redzams Latvijā, ir mazāks – tā ietilpība ir 25 cilvēki, un to parasti izmantojam, braucot uz skolām un skaidrojot zinātnes jautājumus. Tas jau pabijis arī Sanktpēterburgā, Berlīnē, Neapolē, Minhenē un Kopenhāgenā.» Ģeodoma ceļu skaidro Patriks.

Kad seansu izrādīšana beidzas, kinoteātrim tiek izlaists gaiss, tas tiek iepakots līdzīgi kā visvienkāršākais guļammaiss un pārvests uz nākamo vietu, kur ir interese par zinātni.

Filmas uz griestiem

Kinoteātrī var izrādīt gan filmas, gan rīkot interaktīvās sesijas. Attēli tiek projicēti uz kupola griestiem, un tos ērti var vērot, arī guļot uz grīdas. Kinoteātris vienlaikus var uzņemt 25 pieaugušos. Jāpiezīmē, ka Latvijā šāda veida kinoteātris būs pirmo reizi, un tajā vairākos seansos tiks demonstrētas divas īsfilmas par klimata pārmaiņām Baltijā, kā arī notiks interaktīvas nodarbības, kuru ilgums ir 10–25 minūtes.

Klasēm un lielākām apmeklētāju grupām lūgums iepriekš piekristies pa tālr. 26350081 vai rakstot e-pastu: kristine.abolina@lu.lv
Seansi būs bez maksas, angļu valodā.

Pielāgošanās klimata pārmaiņām Zviedrijā (*Climate Change Adaptation in Sweden*), filma. Filmā attēloti piemēri, kā klimata pārmaiņas ietekmē dažādas sabiedrības daļas un ko lietas labā varētu darīt.

Baltijas vizija (*Baltic Vision*), interaktīva nodarbība. Kas izraisa Baltijas jūras ekoloģiskā stāvokļa pasliktināšanos? Kādi ir nākotnes klimata scenāriji jūrai?

Redzējums par ūdeni pilsētvidē (*Urban Water Vision*), filma. Arvien spēcīgākas lietusgāzes izvirza būtiskas prasības pilsētplānošanai. Cik daudz ūdens iespējams regulēt? Un kā zinātne var atbalstīt praktiskus ar zināšanām?

Pasaules uzskats (*World View*), interaktīva nodarbība. Kas izraisa globālo sasilšanu? Ko mums atklāj klimata pārmaiņu scenāriji, un kādas alternatīvas pastāv, lai samazinātu siltumnīcefektu?

Otrdien, 3. septembrī

9.00–9.15	Redzējums par ūdeni pilsētvidē
12.05–12.20	Redzējums par ūdeni pilsētvidē
12.35–13.00	Baltijas vizija
13.10–13.35	Pasaules uzskats
14.30–14.40	Pielāgošanās klimata pārmaiņām Zviedrijā
14.55–15.05	Redzējums par ūdeni pilsētvidē
16.40–16.50	Pielāgošanās klimata pārmaiņām Zviedrijā
17.05–17.20	Redzējums par ūdeni pilsētvidē

Trešdien, 4. septembrī

9.00–9.15	Redzējums par ūdeni pilsētvidē
9.30–9.55	Pasaules uzskats
10.10–10.20	Pielāgošanās klimata pārmaiņām Zviedrijā
13.15–13.40	Baltijas vizija
15.15–15.25	Pielāgošanās klimata pārmaiņām Zviedrijā
15.40–15.55	Redzējums par ūdeni pilsētvidē
16.10–16.20	Pielāgošanās klimata pārmaiņām Zviedrijā
16.35–16.50	Redzējums par ūdeni pilsētvidē
17.05–17.15	Pielāgošanās klimata pārmaiņām Zviedrijā

Learn about Climate Change in an Inflatable Cinema

In September, the UL will host the international conference Adaptation to Climate Change in the Baltic Sea Region, organised as part of the Baltadapt project. During the conference, the Small Hall of the UL will offer anyone a chance to visit the Gedome, an inflatable cinema. The cinema features short films on climate change, projected on the ceiling of the inflatable cinema, as well as other interactive activities. The Geodome has arrived from Sweden to Latvia in a small box. Inflated it holds 25 viewers at a time.

Foto no Noršēpingas Vizualizācijas centra arhīva

Foto no LU arhīva

LU ērģeles Lielās aulās remonta laikā 1999. gadā.
Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

LU ērģeles tapa par ziedojumiem — nu laiks tās atjaunot

Jeļena POĻAKOVA, LU Fonds

Latvijas Universitātes ērģeles pirmo reizi ieskanējās un priecēja klausītājus 1937. gada 11. aprīlī, kad pēc 112 dienu ilgās ziedojumu vākšanas kampaņas ērģeļu iegādei notika ērģeļu iesvētīšanas koncerts. Jau 76 gadus Latvijas Universitātes ērģeles ir svētku un svinīguma, garīgā un kultūras mantojuma simbols. Lai arī turpmāk ērģeles būtu dzirdamas ikvienā izlaidumā, svinīgajos pasākumos un koncertos, ir uzsākta intensīva ērģeļu restaurācija.

Vīzijas īstenošana par ērģelēm kā dāvanu Latvijas Universitātei pilngadības svētkos – 18 gadu jubilejā – aizsākās 1935. gada 9. septembrī. Latvijas Universitāte, rektors profesors Jūlijs Auškāps un Latvijas Republikas prezidents Kārlis Ulmanis aicināja ikvienu pievienoties šai iniciatīvai. Ziedojumu kampaņā iesaistījās daudzi Latvijas iedzīvotāji: pats Valsts prezidents, Latvijas Universitātes fakultātes, Latvijas Universitātes Studentu padome, studentu un studenšu korporācijas, mazi un lieli uzņēmumi un privātpersonas. Kopējā ziedojumu summa ērģeļu iegādei pārsniedza 40 000 latu, no kuriem 15 000 latu bija valsts dotācija.

1936. gada 21. februārī Latvijas Universitātes rektors profesors Jūlijs Auškāps savā pateicības vēstulē rakstīja:

«Jo plaši ar ziedojumiem piedalījusies visa sabiedrība, ar valsts prezidentu sākot un skolu audzēkņiem beidzot. Starp ziedotājiem ir visu amatu un profesiju, visāda darba darītāju, fabrikas strādniekus ieskaitot, visu Latvijā dzīvojošo tautību pārstāvi un pat ārzemnieki, pašvaldības iestādes, dažādi uzņēmumi un organizācijas. Arī pašu studentu plānie budžeti, kurus nemaz nebija domāts apgrūtināt ar Universitātes aicinājumu, nav viņus atturējuši saziedot vai ar skaistajiem sariņojumiem sagādāt lielākas summas. Daudzi ziedojumi piesūtīti ar aizkustinošiem simpātiju apliecinājumiem augstskolai un tās pasākumam. Universitātes padomes uzdevumā un visas augstskolas

saimes vārdā izsaku valsts Prezidentam, ministru Prezidentam, valdībai un visiem ziedotājiem Universitātes dziļi izjusto pateicību par materiālo atbalstu un uzticības un simpātiju parādīšanu. Šī sabiedrības siltā atsaucība uz ierosinājumiem, kas skar gara un kultūras celšanu, ir nepārprotama liecība par to, ka tautas dzīvē sācies laikmets, kad tā spējīga radīt lielas un paliekošas kultūras vērtības, kuras vēsture ieraksta savā zelta grāmatā. Universitāte pieliks visas pūles, lai sabiedrības uzticība tiktu pilnā mērā attaisnota un mūsu skaņu mākslas pasaule iegūtu labāko, kāds vien piemērojoties apstākļiem iespējams, ieroci savu mērķu veikšanai un cer, ka jaunas ērģeles skanēs tik pat skaisti kā atskanējušas stīgas ziedotāju sirdīs.»

Lai restaurētu ērģeles un labiekārtotu Lielo aulu atbilstoši mūsdienu tehniskajām iespējām, Latvijas Universitāte un Latvijas Universitātes Fonds jau šī gada rudenī uzsāks ziedojumu kampaņu, lai Universitātei 95 gadu jubilejā uzdāvinātu restaurētas, skaņīgas ērģeles. Informācija par kampaņas aktivitātēm no 26. septembra būs pieejama mājaslapā www.fonds.lv.

**LATVIJAS UNIVERSITĀTES
FONDS**

Donation-funded UL Organ Needs Restoration

After a 112-day UL campaign of raising funds for an organ, its consecration concert took place on 11 April 1937 when audiences were delighted by the sound of the UL organ for the first time. For 76 years, the UL organ has carried the symbolic significance of solemnity, festivity, as well as spiritual and cultural heritage. This year has seen the beginning of the arduous work of restoring the organ. Scheduled to be finished until the 95th anniversary of the UL, restoration is necessary so that the organ might delight the audiences of all graduation ceremonies, celebrations and concerts.

Izcilnieki jeb

kad 8 ir slikta atzīme

Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Andra ČUDARE, *Alma Mater* korespondente

Daži viņus sauc par *zubriem*, citi par *supercilvēkiem*. Dažiem skauž, citi priecājas un vēlas viņiem līdzināties. Viņi ir Latvijas Universitātes izcilnieki – studenti, kam patiesi patīk tas, ko viņi mācās un dara, tādēļ viņu vidējā atzīme nav zemāka par 9. Pieci stāsti par LU izcilniekiem, kas ne tikai saņem augstus novērtējumus studijās un ir dažādu stipendiju ieguvēji, bet atraduši dzīvē to jomu, kas sniedz gan izaicinājumus, gan gandarījumu.

Inga Jēkabsone ar izcilnieka gēnu

Ekonomikas un vadības fakultāte, maģistra grāds ekonomikā

Astoņos no rīta Ekonomikas un vadības fakultātē, kurā aizvadīti vairāki studiju gadi, Inga stāsta, ka viņai piemīt izcilnieka gēns – viņa nespēj darīt lietas pavisām. «Nezinu, kāda ir labu sekmju panākumu atslēga. Vienkārši esmu apzinīga! Visu izdaru laikā, atzīstu, ka mācos ļoti sistemātiski un uz pēdējo brīdi neko neatlieku.» Tādēļ arī sesija Ingai nav bieds un studiju dēļ negulētu nakšu neesot bijis. Ingas vienīgais krīzes paņēmieni – piecelties no rīta agrāk, piemēram, piecos, un divas stundas vēltīt materiālu pārskatīšanai, lai kaut kas paliktu īslaicīgajā atmiņā.

Pabeidzot maģistrantūras studijas, Inga saņēma arī īpašu diplomu, ko pielikt pie sienas. Viņa to plāno izdarīt savā jaunajā darbavietā. «Sarkanie diplomu ir skaisti! Un nav ko kaunēties, esmu to pelnījusi. Daudz darba ieguldīts, tādēļ ir piepildījuma sajūta.»

Nākotnes plānos – doktorantūras studijas. Inga jau bakalaura studiju laikā rakstīja zinātniskos rakstus un piedalījās konferencēs. Viņa apzināti gājusi uz doktorantūras studijām: «Zināju, ka gribu būt doktorante! Tolaik, komunicējot ar doktorantūras studentiem, nevarēju vien sagaidīt, kad būšu viņu zināšanu līmenī. Jau vidusskolā man bija sapnis veidot akadēmisko karjeru Universitātē. Šobrīd par to neesmu 100% droša, bet ideju atmetusi neesmu.»

Inga Jēkabsone. Foto no personīgā arhīva

Viņa atzīst, ka vidusskolā uz skolēniem ar izcilām sekmēm tomēr skatījās citādi, ar nedaudz nievājošu attieksmi. Savukārt Universitātē attieksme ir pilnīgi cita, un tā ir vieta, kur beidzot var justies labi par izcilajām atzīmēm.

Inga uzskata, ka izcilniekam piemīt iekšējā sajūta un pārliecība par saviem spēkiem, tādēļ viņas dzīves moto – nekas nav neiespējams, tikai mazliet vairāk jāpiepūlas!

Jevgēnijs Vihrovs par neatlaidīgu darbu

Datorikas fakultāte, dabaszinātņu bakalaura grāds datorzinātnēs

Jevgēnijs ir īstens *datoriķis* un nupat atgriezies no Datorzinātņu dienām. Lai gan pēc trīs dienu konferences jūtams nogurums, viņš atklāj, ka bieži pats plānojis savu studiju grafiku, jo gandrīz visi studiju materiāli pieejami e-studijās. Labu sekmju noslēpums esot izdarīt visu laikā.

Augsti vērtējumi Jevgēnijam ir ne tikai studijās, vairākus gadus viņš piedalījies pasaules studentu komandu programmēšanas sacensībās. Tajās trīs cilvēku komandā viņš piecu stundu laikā risinājis vairākus tiešām piņķerīgus algoritmiskus uzdevumus un pagājušajā gadā kopā ar Eduardu Kaļiņičenko un Normundu Vilciņu ieguva dalītu 18. vietu.

Jau skolā Jevgēnijs piedalījās matemātikas un informātikas olimpiādēs un vēlējās mācīties *fizmatos*, tomēr par labu Datorikas fakultātei viņu pārliecināja brālis Andrejs, kurš tur jau mācījās. Starp citu, arī viņš ir izcilnieks, Jevgēnijs gan smejas, ka savā starpā abi nesacenšas. Tagad Jevgēnijs strādā LU Matemātikas un informātikas institūtā, kā arī palīdz sagatavot matemātikas un informātikas olimpiādes – gan uzdevumus, gan iesaistās organizatoriskajā darbā.

Lai gan Jevgēnija bakalaura darba tēma, kā viņš pats saka, ir «tīra matemātika» un darbs novērtēts kā izcils, viņš norāda, ka

dod priekšroku praktiskam darbam. «Ja esi izcils studijās un tev ir sarkanais diploms, tas obligāti nenozīmē akadēmisku virzienu nākotnē. Jā, pastāv akadēmisks spiediens, ka būtu jāveic pētījumi un jāraksta zinātniski raksti, bet man vairāk patīk programmēt.»

Jevgēnijs izcilnieku definē kā cilvēku, kas ar neatlaidību sašņiedz savus mērķus. Viņš ir saņēmis Čārlza Bebidža balvu kā labākais Datorikas fakultātes students un atzīst, ka astotnieks nav patīkamākā atzīme. Ja kaut kas darāms un ir iespēja izvēlēties darīt to šodien vai rīt, Jevgēnijs norāda, ka no matemātiskā skatupunkta labāk to darīt uzreiz, jo tad varbūtība, ka rezultāts būs labāks, ir lielāka. Turklāt atalgot sevi viņš iesaka tikai pēc padarīta darba.

Rūta Veinalde – «bioloģija ļauj saprast pasauli»

Bioloģijas fakultāte, dabaszinātņu maģistra grāds bioloģijā

Rūta uzsver, ka viņu mulsina vārds «izcilnieks», jo lielu uzmanību sekmēm nepievērš. Viņa uzskata, ka augstus vērtējumus iegūt nav grūti, ja vien ir patiesa interese par to, ko studē. «Turklāt kāda piešķirts vērtējums nenozīmē, ka tie, kam ir augstākas atzīmes, ir labāki arī reālajā darbā. Tie ir tikai cipari!»

Rūta ir molekulārā bioloģe, turklāt sevi vērtē kritiski, piemēram, lai gan viņas maģistra darbs novērtēts ar 10, viņa pati norāda, ka būtu vēl labojamas dažas kļūdas. «Biologi līdzinās fiziķiem, jo arī mēs gribam saprast pasauli. Un mani interesē bioloģija ne tikai kā zinātne, tas ir veids, kā varu saprast apkārt notiekošo.»

Jau pamatskolā Rūta visvairāk gaidīja tieši bioloģijas stundas, bet domāja par medicīnas studijām, jo meklēja izglītības praktisko pielietojumu. «Tomēr izvēlējās bioloģiju un pēc piecu gadu studijām saprotu, ka viss atkarīgs no manis pašas.» Tagad Rūta strādā Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrā par zinātnisko asistenti. Viņa uzsver, ka zinātne ir aizraujoša, jo pētījuma gaitā pēkšņi var saprast, ka atrisinājums meklējams citur. «Sākot darbu

Jevgēnijs Vihrovs. Foto: Toms Grinbergs, LU Preses centrs

Rūta Veinalde. Foto no personīgā arhīva

vienā punktā, var parādīties vairāki citi ceļi. Nezini, kur tie var aizvest. Zinātne ir nezināmais, tādēļ par nākotnes plāniem nevaru stāstīt, arī par doktorantūras studijām vēl neesmu izlēmusi.

Panākumu formula ir vienkārša – ja vēlies izdarīt vairāk, tad arī dari vairāk. Un jo mazāk brīvā laika, jo vairāk var paveikt, viss atkarīgs no laika plānošanas. Turklāt laiks jāvelta tikai tam, kas patīk. Jāatrod sevi sajūta, ka esi pareizajā vietā,» pārliecināta Rūta.

Jānis Misiņš par veiksmīgu apstākļu sakritību Medicīnas fakultāte, doktora zinātniskā grāda pretendents

Jānis sastopams Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīcas teritorijā – Slimību profilakses un kontroles centrā. Pēc sešiem gadiem LU doktorantūrā rudenī Jānis studiju periodu būs oficiāli noslēdzis.

Pirmo nopietno lēmumu pievērsties medicīnai viņš pieņēma 16 gadu vecumā, kad vasaras brīvlaikā sāka strādāt par sanitāru operāciju zālē Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīcā. «Gribēju uzzināt, kāda tā mediķa ikdiena īsti ir, baltais halāts arī šķita romantisks. Lai gan citiem bija pārliecība, ka saskaroties ar reālo dzīvi, romantika zudis un no medicīnas ātri atteikšos, slimnīcā nostrādāju visu vidusskolas laiku. Sākotnējā doma par arhitektūru tika aizmirsta, un, kaut arī visi centās mani atrunāt, vidusskolas pēdējā klasē tika pieņemts galīgais lēmums – studēt medicīnu.»

1995. gadā viņš pabeidza Latvijas Medicīnas akadēmiju (tagad – Rīgas Stradiņa universitāte) un vairākus gadus strādāja par ārstu traumatologu-ortopēdu. Tagad jau četrpadsmit gadus Jānis darbojas ar veselības statistiku un pētniecību. Viņš norāda, ka daudz ko nosaka veiksmē, tādēļ pats ir nedaudz izbrīnīts, ka sekmes ir tik augstas. «Tas laikam ir apliecinājums ieguldītajam darbam un tam, ka visus šos gadus neesmu mulķi laidis. Promocijas darba rakstīšana ir aiz muguras, un palicis vien pēdējais posms – promocijas darba aizstāvēšana.»

Jānis sevi raksturo kā ļoti mērķtiecīgu un aizvadītos studiju gadus atceras ar smaidu. Tas bijis jautrs laiks. «Tas ļauj saglabāt tonusu, turklāt doktorantūra ir pastāvīgs darbs ar sevi. Jāuztur augsts zināšanu līmenis, citādi lekcijās studenti ar jautājumiem var iedzīt stūrī. Īpaši saspringts bija disertācijas rakstīšanas pēdējais gads – rakstiju nepārtraukti. Parasti cenšos darbus paveikt maksimāli labi uzreiz, jo man nepatīk vienu darbu darīt divreiz.»

Laura Hūne ar sarkano diplomu kā mērķi Humanitāro zinātņu fakultāte, bakalaura grāds angļu filoloģijā

«Blondīnes, kas nezina, ko vēlas studēt, – tās ir stereotips par angļu filologiem,» atklāj Laura. Viņa pati ir brunete, kam patīk britu seriāli, piemēram, «Dauntonas abatija» un «Smalkais stils», kā arī izsmalcinātais britu melnais humors.

Laura ir vienīgā humanitāro zinātņu pārstāve ģimenē – mammai, tētim un māsaī tuvākas eksaktās jomas. Arī viņas sākotnējā izvēle bijusi informācijas tehnoloģijas, Laura mēģinājusi iestāties arī ģeogrāfos un vēsturniekos, tomēr galu galā izvēlējās sirdij tuvāko – angļu valodu. Bakalaura grāds ir iegūts, un aiz muguras jau maģistrantūras pirmais kurss, vien maģistra darbs tuvojoties kā melns mākonis.

«Kopš sevi atceros, vienmēr esmu bijusi apzinīga, varbūt tādēļ, ka vecākā māsa jau skolā uzlika latiņu, piedaloties dažādās olimpiādēs, tāpēc manī mīt sacensību gars.» Laura atzīstas, ka nav bijusi apzinīgākā studente, gadījies arī bastot lekcijas un ķerties pie darbiem pēdējā brīdī, tomēr viņas klusais mērķis ir maģistrantūras studijas pabeigt ar sarkano diplomu.

Ironiski, ka vidusskolā viņas vienīgais sešinieks bijis tieši angļu valodā! Par to viņa tikai nosmej un stāsta par nākotnes plāniem – pelnītu atpūtu pēc maģistrantūras studijām – došanos uz Skotiju baudīt dabu un atmosfēru. Toties pagaidām viņa vēl izbauda studiju procesu un atzīst, ka pēc gada tā ļoti pietrūks.

Jānis Misiņš. Foto no personīgā arhīva

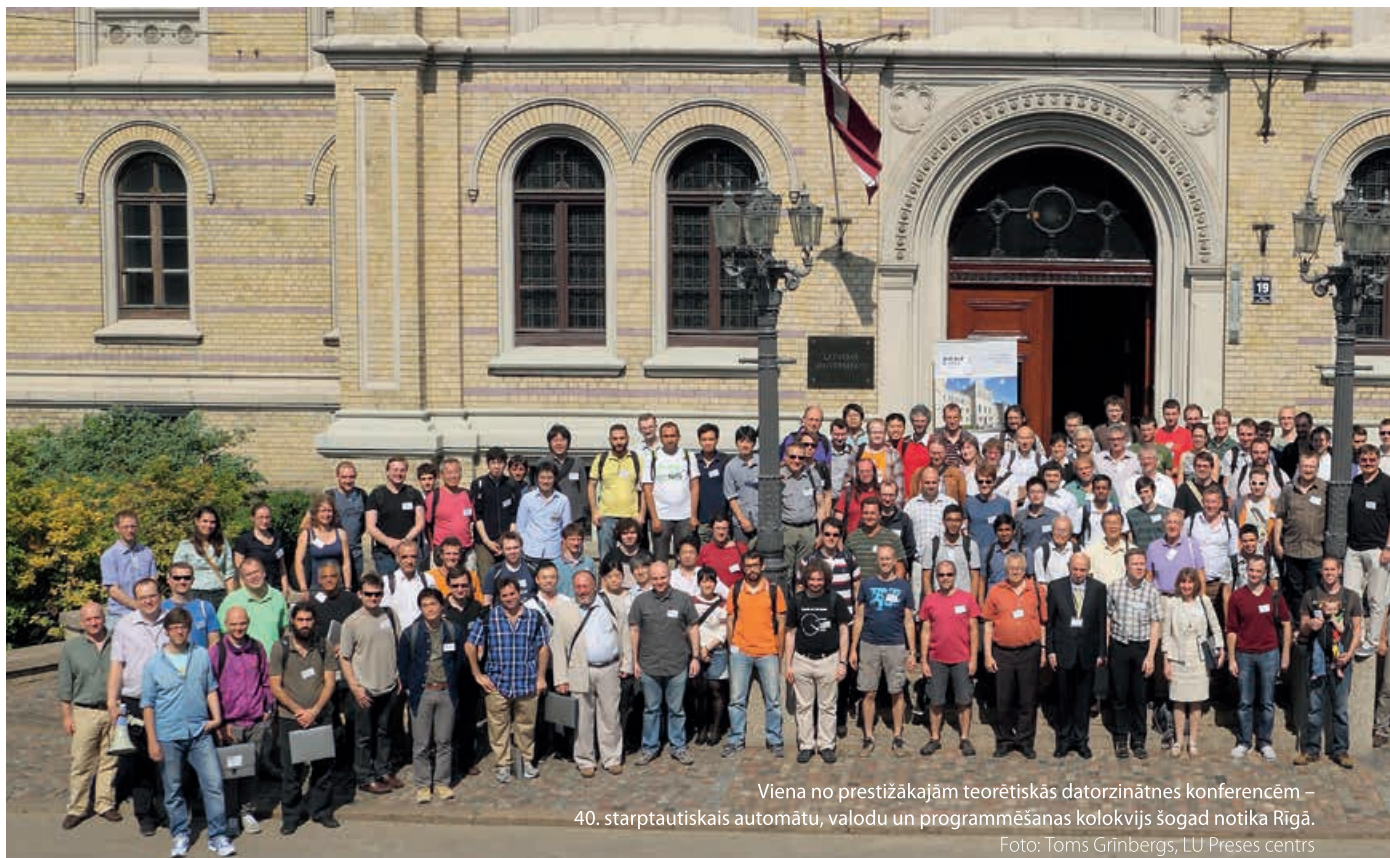

Laura Hūne. Foto no personīgā arhīva

High Achievers: When Only the Top Grades Count

Some call them swots; others refer to them as superhuman. Some are envious and still others feel inspired and wish to emulate them. They are the UL high achievers—students who truly enjoy what they are studying and doing in life.

These are stories of five excellent UL students who, in addition to receiving various grants and top grades in their studies, have found a field that is both challenging and rewarding.

Viena no prestižākajām teorētiskās datorzinātnes konferencēm – 40. starptautiskais automātu, valodu un programmēšanas kolokvijs šogad notika Rīgā.

Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Latvijas datorzinātniekus pazīst

Indra GLEIZDE, Alma Mater korespondente

Jūlijā Latvijā pirmo reizi notika Starptautiskais automātu, valodu un programmēšanas kolokvijs (ICALP 2013), kas ir Eiropas prestižākā teorētisko datorzinātņu konference. Latvija tika atzīta par piemērotu vietu, kur aizvadīt jubilejas – četrdesmito konferenci, jo latviešu zinātnieki ir sasnieguši starptautisku atpazīstamību vairākās skaitļošanas zinātnes jomās un dažās no tām var pat tikt uzskatīti par vadošajiem pasaulē. Īpaši var izcelt profesoru Rūsiņa Freivalda, Andra Ambaiņa un Kārļa Čerāna paveikto, paskaidroja Eiropas teorētiskās datorzinātnes asociācijas prezidents Luka Aseto (*Luca Aceto*).

Darbs būs

Šogad tieši LU Datorzinātņu studiju programmā studentu pieteikumu skaits ir visaugstākais, un tas nepārsteidz, jo datorzinātnes ir dinamisks akadēmiskais lauks, kas attīstās, un jauni speciālisti šajā nozarē nepieciešami kā zinātniskajā, tā praktiskajā laukā. Turklāt, izvēloties šīs studijas, diezgan droši var teikt, ka darbu atrast nebūs grūti – neņemot vērā salīdzinošo lielo budžeta vietu un studētgrībētāju skaitu, gandrīz visās praktiskajās jomās trūkst cilvēku, nepieciešami gan programmētāji, gan sistēmu analītiķi, datortīklu administratori un citi.

Kā skaidro zinātnieks un profesors Andris Ambainis, Latvijā datorzinātņu tradīcijas ir nostiprinājušās un aizsākušās jau 20. gadsimta 50. un 60. gados, šeit bijusi viena no pirmajām vietām Padomju Savienībā, kur centās būvēt datorus. Līdz ar to te radās spēcīga datorzinātņu teorijas skola ar pētniekiem Rūsiņu Mārtiņu Freivaldu un Jāni Visvaldi Bārzdīņu priekšgalā.

«Tie ir pasaules klases zinātnieki, labi pazīstami Amerikā. Es bez jebkādas vilcināšanās, runājos par šīm lietām, ar prieku

atzīstos, ka esmu dzimis Latvijā,» latviešu sasniegto komentē ievērojamais latviešu izcelsmes ASV Kornela Universitātes zinātnieks Juris Hartmanis, kurš ar saviem pētījumiem licis pamatu mūsdienu datorzinātnei un ieguvis augstāko zinātnisko apbalvojumu datorzinātnēs – Tjūringa prēmiju. Konferences laikā J. Hartmanim tika pasniegts LU Goda doktora diploms. Zinātnieks atzīst, ka tas ir pagodinājums, jo jaunībā viņš vēlējies studēt tieši Latvijas Universitātē, vienīgi Otrais pasaules karš izmainīja viņa ģimenes likteņus.

Ielēkt vilcienā

Vairākās datorzinātņu nozarēs Latvijas zinātnieku paveiktais ir īpaši uzteicams. Pirmkārt, jāpiemin panākumi kvantu skaitļošanas pētniecībā. Daudzviet pasaulē tiek plaši izmantotas un tālāk attīstītas zinātnieka un profesora Andra Ambaiņa, kā arī viņa studenta – doktoranta Aleksandra Belova izstrādātās metodes. Kvantu datorikas virzienā Latvijas pētnieki ir vieni no līderiem pasaulē, kuri strādā pie tā, lai noskaidrotu, ko ar kvantu datoriem būs iespējams paveikt, kad tie tiks uzbūvēti. Otrkārt, pētnieku grupa Leo Seljāvo vadībā Latvijā attīsta datorzinātnes nozari, kas nodarbojas ar bezvadu sensoru tīkliem, robotiku, piemēram, parādot sevi starptautiskos konkursos, kur zinātniekiem tiek dots uzdevums izstrādāt pašbraucošas mašīnas. Treškārt, vērts pieminēt Ulda Bojāra veiksmīgo iesaistīšanos nākamās paaudzes tīmekļu tehnoloģiju, semantiskā tīmekļa pētījumos. Ir arī citas nozares, kas Latvijā pārstāvētas labā līmenī, piemēram, dažādu informācijas sistēmu izstrāde un zinātniskās problēmas, kas ar to saistītas, datortorģrafika.

Kā atzīst A. Ambainis, datorzinātnes attīstās ļoti strauji, tāpēc ir svarīgi intensīvi sekot līdzi jaunākajam. «Lai nav tā, ka iesēžamies divos trīs datorzinātnes vilciena vagonos un pārējo palaižam garām. Kad 1997. gadā aizbraucu studēt uz Kalifornijas Universitāti

arī pasaulē

Bērklījā, man bija liels pārsteigums, cik daudz ir lietu, par kurām vēl nebiju dzirdējis.» Ņemot vērā, ka LU salīdzinājumā ar pasaules datorzinātņu centriem ir maza, neizbēgama ir problēma, ka visas nozares nav pārstāvētas vienlīdz pilnvērtīgi. «Atšķirība kļūst mazāka, bet vēl joprojām ir – teiksim, informācijas drošības un šifrēšanas zinātne akadēmiskā līmenī pa istam vēl pie mums nepastāv: nav bijis neviens cilvēks, kas par to šeit aizstāvētu doktora disertāciju. Mums ir kursi, kas var būt lietderīgi cilvēkam, kas grib to apgūt,

LU Goda doktors prof. Juris Hartmanis parakstās LU Goda doktoru grāmatā. Pa kreisi – LU DF dekāns prof. Juris Borzovs.

Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

lai pēc tam pielietotu, strādātu programmēšanas industrijā, bet nopietnas programmas mums nav,» atzīst A. Ambainis.

Uz ārzemēm pēc jaunā

Iepriekš minētos akadēmiķus vieno tas, ka viņi savas akadēmiskās gaitas un zinātnisko karjeru kādu laiku ir veidojuši ārpus Latvijas, bet, atgriežoties šeit, nostiprinājuši pie mums iepriekš vāji pārstāvētus zinātnes virzienus. Līdz ar to faktu, ka zinātnieki aizbrauc no Latvijas, var uztvert arī kā pozitīvu tendenci, jo, ja viņi atgriežas, tad Latvijā tiek ievestas jaunas vēsmas un uzplaukst iepriekš maz attīstītās nozares. «Datorzinātne būtībā ir ļoti dinamiska zinātne, un jauni virzieni rodas ik pa pieciem desmit gadiem. Ir tāds teiciens, ko dažreiz saka datorzinātņu studentiem, kad viņi sāk studēt: tai brīdī, kad viņi beigs studijas, puse no visa, ko ir mācījušies, jau būs novecojusi,» paskaidro Andris Ambainis. Līdz ar to, vērtējot kopumā, īslaicīga mūsu spējīgāko *datoriku* aizplūšana uz ārzemēm ir laba tendence. «Tas ir individuāli, būtībā tā ir paša cilvēka izvēle: ja viņš grib doktorantūrā braukt ārpus Latvijas, tad necenšos atrunāt, ja viņš grib doktorantūru pabeigt šeit un pēc tam braukt uz ārzemēm pastažēties, arī tas ir saprātīgs variants, un es viņu atbalstīšu. Man ir trīs cilvēki, kas ir gājuši pirmo ceļu un aizbraukuši uz doktorantūru ārzemēs, un viens, kas ir palicis pie manis – jau pieminētais Aleksandrs Belovs, viņš pabeidzis doktorantūru šeit. Viņa piemērs rāda, ka arī šeit var gūt ļoti labus zinātniskus sasniegumus, bet, no otras puses, ja visi paliktu šeit, tad nebūtu neviena, kas ienestu jaunās vēsmas. Kad skatos uz tiem trim, kas ir aizbraukuši, viņi visi tagad studē zinātnes virzienus, kas šeit īsti nopietnā līmenī nepastāv.»

Panākumi ir rezultāts neatlaidīgam darbam

Uz jautājumu, kas nepieciešams, lai sasniegtu labus panākumus, A. Ambainis norāda, ka viss, protams, ir paša studenta rokās. «Nepieciešama interese par datorzinātnēm un liels apjoms darba. Būtībā darbs jau kopš vidusskolas gadiem, jo visi tie cilvēki, kas sasnieguši spilgtus panākumus, ir sākuši ar programmēšanas kursiem skolā. Tas gan nav obligāts priekšnosacījums, lai studētu datorzinātni, astoņdesmit procenti cilvēku, kas pie mums atnāk, nav nekad programmējuši, bet tiem, kas to jau ir darījuši, tā ir liela priekšrocība. Tad neatlaidīgs darbs augstskolas laikā, piedalīšanās pēc iespējas vairākos studiju pasākumos augstskolā, individuālā darbā ar pasniedzējiem, programmēšanas sacensībās, patstāvīga zinātnisku grāmatu lasīšana.»

Jebkurā gadījumā Latvijā, šķiet, pastāv priekšnosacījumi, lai datorzinātne nenoplaktu un turpinātu attīstīties jau pārstāvētajos un citos virzienos, jo LU var piedāvāt visai ciešu sadarbību ar pasniedzējiem jau no pirmajiem studiju gadiem. «Ja runā par augstākajiem studiju līmeņiem Latvijā, tajos ir vajadzīgs zinātniskais vadītājs, manā gadījumā tas bija profesors Freivalds, tagad šo lomu šīs paaudzes studentiem spēlēju es. Vajag vadītāju, kas ir pietiekami aktīvs starptautiskajā zinātniskajā vidē. Ceru, ka ilgtermiņā ar laiku šādu cilvēku kļūs vairāk,» tā A. Ambainis.

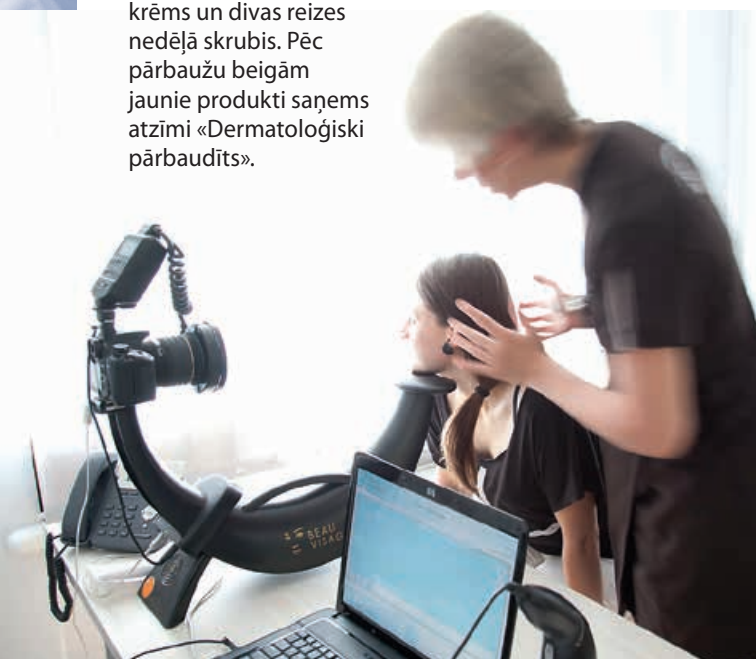
Latvian Computer Scientists Recognised Globally

In July, Latvia hosted its first International Colloquium on Automata, Languages and Programming (ICALP 2013), which is the most prestigious theoretical computer science conference in Europe. Latvia was deemed suitable for the 40th anniversary conference due to the fact that Latvian scientists have gained international recognition in several fields of computational science and are considered the leading experts in some of them. Luca Aceto, President of the European Theoretical Computer Science Association, has particularly highlighted the achievements by Professors Rūsiņš Freivalds, Andris Ambainis and Kārlis Čertāns. Computer science is a dynamic and developing academic field that requires new experts in both the scientific and practical field. Therefore, it is no surprise that this year the UL Computer Sciences study programme has received the highest number of student applications.

Laboratorijās izstrādātos skaistbrīvprātīgie

Foto: Solveiga Miķelsone, Andra Briekmane un no projekta arhīva

LU Bioloģijas fakultātes pētnieki ERAF projektā sadarbībā ar skaistumkopšanas salonu «4. dimensija» *in vivo* pētījumā testē kosmētikas produktu receptūras, kas satur bioloģiski aktīvās vielas. Pētnieki sagatavojuši četras testējamo produktu receptūras: krēmus, kas satur sēņu glikoproteīnu un augu ekstraktu kombināciju, bazidiomicētu lielmolekulāro polisaharīdu ekstraktu, ārstniecisko dūņu ekstraktu kombināciju, kā arī abrazīvu ādas attīrīšanas līdzekli, kas satur ar sēņu polisaharīdiem pārklātas abrazīvās daļiņas. Pētījuma dalībniekiem sešas nedēļas ik dienas jālieto atjaunojošs krēms un divas reizes nedēļā skrubis. Pēc pārbaūžu beigām jaunie produkti saņems atzīmi «Dermatoloģiski pārbaudīts».

Kosmētikas produktu novērtēšanā dermatoloģes Laumas Valeines uzraudzībā iesaistīti 120 brīvprātīgie vecumā no 20 līdz 60 gadiem. Pētījumā netika iekļauti brīvprātīgie ar hroniskām ādas saslimšanām un grūtnieces

Novērtējumos tiek izmantota gan intrakutānā spektroskopiskā izmeklēšana ar *Beau Visage Skin Imaging System*, lai noteiktu ādas bojājumu pakāpi, apasiņošanu, melanīna saturu, grumbu dziļumu, ar novecošamos saistītās strukturālās izmaiņas, gan bioimpedances metode – mitruma, raupjuma un taukainības novērtēšanai

Pamatojoties uz projektā iegūtajiem rezultātiem, secināts, ka laboratorijas testos pārbaudāmajām vielām piemīt spēja paaugstināt ādas izturību pret apkārtējās vides nelabvēlīgo iedarbību, spēja veicināt strukturālo proteīnu sintēzi un šūnu dalīšanos

ERAF projekti:

«Profilaktisku ādas atjaunošanas veicinošu polisaharīdu un glikoproteīnu preparātu ieguve no augiem un sēnēm, to izmantošana higiēnas un kosmētikas receptūru izstrādei» (vienošanās Nr. 2010/0295/2DP/2.1.1.1.0/10/APIA/VIAA/134) un «Ārstniecisko dūņu aktīvo frakciju attīrīšana, raksturojums un stabilizācija profilaktisku ādas atjaunināšanas veicinošu higiēnas un kosmētikas preparātu izstrādei» (vienošanās Nr.2010/0292/2DP/2.1.1.1.0/10/APIA/VIAA/122).

umkopšanas līdzekļus izmēģina

Ādas stāvokļa novērtēšana brīvprātīgajiem pētījuma dalībniekiem, izmantojot iepriekš minētās metodes, tiek veikta pirms testējamās kompozīcijas lietošanas un sešas nedēļas pēc lietošanas

Kosmetoloģe Terēze Beļkova (no kreisās) un dermatoloģe Lauma Valeine

Atmiņu pētnieku lauka darbi. Foto: Kaspars Zellis

Atmiņu pētnieku piedzīvojumi

Sociālās atmiņas pētniecības centrs (SAPC) darbojas Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Sociālo un politisko pētījumu institūta paspārnē. Tajā tiek veikti starpdisciplināri pētījumi par kolektīvo atmiņu, vēstures un atmiņas politiku, pagātnes reprezentāciju medijos un kultūrā, atmiņas un identitātes mijiedarbību.

Izveidots 2013. gadā.

Izzināt pagātnes lomu mūsdienās LU SZF sākts jau 2004. gadā, pētot V. Lāča, K. Ulmaņa, Piektdā gada nozīmi atmiņā. Pašlaik uzmanības centrā ir laikposmā no 1939. līdz 1949. gadam piedzīvotās varmācības radītā kultūras trauma.

SAPC pētnieku grupa sākusī veidoties 2009. gadā, īstenojot projektu «Latvijas Universitāte 90 gados: cilvēki, izglītība, zinātne un ikdiena», kura ietvaros tapa grāmata «Latvijas Universitāte 90 gados: dzīve».

2010.–2013. gadā veikti pētījumi valsts pētījumu programmas «Nacionālā identitāte» (vadītājs J. Stradiņš) projektā «Latvijas sociālā atmiņa un identitāte».

Top akadēmiski lietišķie pētījumi par tematiem – Otrais pasaules karš un deportācijas sociālajā atmiņā, kino un atmiņas, atmoda un atmiņas, kultūras produkti un atmiņas, tiek pētīta publiskā doma, komemorācijas kultūra, mediji, sociālās atmiņas sadursmes, sabiedrības integrācijas gaite un arī citas tēmas.

Zinātniskās ekspedīcijas (lielākās – 2010. gadā uz Vidzemi un Berlīni Vācijā, 2011. gadā – uz Latgali, 2012. gadā – uz Kurzemi un Sēliju).

Gita SILIŅA, *Alma Mater* korespondente

Sociālā atmiņa ir pagātnes lietojums mūsdienās un – būtiska identitātes sastāvdaļa. Tāpēc, pētot pagātnes lomu mūsdienā dzīvē, LU pētnieki vēro notikumus un ļaudis, apkopo stāstus, kas būtiski gan vienam konkrētam cilvēkam, gan arī visai sabiedrībai. Pētnieki strādā ne tikai pie saviem darbagaldiem un raksta, bet dodas arī ārpus Universitātes sienām, veicot lauka darbu. Šī pieredze arī ir stāstīšanas vērtība, lai gan nereti paliek ārpus grāmatu lapām – tās ir sajūtas un emocijas. Neparastais piedzīvots, gan brienot pa purvu, meklējot mežabrāļu bunkurus, gan nesot svečītes uz kapiem, arī – sēžot pie cilvēkiem, kas uztic stāstus par savu dzīvi, jaunību, atminoties karu un padomju laikus.

Kopā ar vairākām citām pētījumu datu ieguves metodēm būtisks ir novērojums, kas jau trīs gadus 16. martā tiek veikts Lestēnē un Rīgā, un arī 8./9. maijā Rīgas ielās un pie Uzvaras pieminekļa. 14. jūnijā un 25. martā pie Brīvības pieminekļa, Šķirotavas stacijā un Torņakalnā, kad tur norisinās deportāciju atceres pasākumi.

Ir nācies pieredzēt daudz interesanta un vērtīga, tostarp nestandarta situācijas, kas prasa tūlītēju reakciju konkrētajā brīdī, neplānotus pavērsienus un sniedz dažkārt neparedzētus rezultātus.

Laura Ardava, pētniece

– Darbs, ko darām, ir ne tikai praktisks, radošs un zinātnisks, bet arī ļoti emocionāls, jo pārsvarā datus vācam saskarē ar cilvēkiem, kam ir kāda īpaša un visbiežāk – sāpīga pieredze. Viņi nereti ir veci cilvēki. Piemēram, Inese Spura (nu jau aizsaulē), Otrā pasaules kara veterāne un bērnu žurnālu «Draugs» un «Zīlīte»

redaktore. Gājieni pie viņas bija ļoti īpaši. Gan Brāļu kapos, gan pie viņas mājās. Viņas attieksme pret mums bija ne tikai kā pret pētniekiem, bet kā pret tuviniekiem. Viņa ikreiz teica: «Sveikas, meitenes! Kad jūs atnāksiet ciemos?» Šie cilvēki mums tiešām kļuva tuvi, un tas netraucēja datu vākšanai, gluži otrādi – uzticēšanās ir lielāka, bet mēs, protams, ļoti tolerantī izturamies pret viņu pieredzi. Atmiņā palicis arī gājieni pie leģionāra sievas Benitas Bergmanes. Viņa ļāva ieskatīties savas dzīves dažādās pusēs, saskatīt līdzīgo un atšķirīgo ar mūsu dzīvēm. Tas ir daudz vairāk nekā darbs.

Didzis Bērziņš, pētnieks

– Lauka darbs palicis atmiņā visspilgtāk, jo tas ļauj ne tikai saprast, bet arī sajūst un dažkārt pilnīgi citādi paraudzīties uz pētāmo jautājumu.

Mums regulāri nākas piedalīties pasākumos, kur gaisotne ir nokaitēta un kur vienaldzīgo praktiski nav. Tajos iekšēji nereti sastopas divas identitātes – pētnieka, kura uzdevums ir fiksēt, novērot, saprast un analizēt, un cilvēciskā jeb tā, kura noteic, ka arī pētniekam kā konkrētās kopienas loceklim ir savi priekšstati, aizspriedumi, sajūtas un viedokļi. Piekritu pozīcijai, ka pētnieka neitralitāte vai objektivitāte ir neiespējama konstrukcija un ka šīs identitātes nemitīgi līdzdarbojas. Tomēr vienlaikus ikvienam pētniekam ir jātiecas uz neitralitāti un jāmēģina gan pašam saprast, gan savu darbu lasītājam iespēju robežās definēt savas dispozīcijas, kas var ietekmēt viņa pētījuma secinājumus. Taču, lai cik labi nebūtu apzinātas un izprastas, īpaši emocionālos pasākumos šīs robežas var zust, lai gan dažkārt palikt pētnieka statusā un nekļūst par notikumu dalībnieku ir grūti. Tāpat jāatzīst, ka ar katru gadu, piedaloties dažādos pasākumos, šo robežu nošķiršana kļūst vienkāršāka un pašsaprotamāka.

Kristiāna Kirša, pētniece

– Strādājot ar sociālās atmiņas tēmām, man saistoša šķiet iespēja runāt ar cilvēkiem. Īstiem, dzīviem cilvēkiem – Otrā pasaules kara dalībniekiem. Jo viņu – «mazo cilvēku» – pieredze ir būtiska. Nereti daudz būtiskāka nekā lielie varoņstāsti un *grandnotikumi*. Šie cilvēki parāda un pastāsta, ka tas nebija viņu karš. Tas bija katls, kur viņus ierāva. Svarīgie datumu ir 8./9. maijs, 16. marts, kad dodamies uz īpašajām vietām novērot un pēc tam strādājam pie rakstu darbiem, piedāvājot pētījumu rezultātus plašākai publikai. Šis darbs ir vērtīgs, jo sniedzam iespēju citiem uzzināt, mēģināt saprast. Tie, kas lasa mūsu pētījumus, uzzina šo pieredzi. Tas ir vērtīgi, jo, iespējams, viņiem dzīves gaitā nav bijusi iespēja sastapties ar ko tādu, bet, izlasot šos tekstus, top priekšstats un iespēja domāt.

Klinta Ločmele, pētniece

– Manuprāt, viens no interesantākajiem sociālās atmiņas pētniecības posmiem ir saziņa ar cilvēkiem un viņu uzskatu, vērtību noskaidrošana. Un noteikti tas ir arī piedzīvojumu valdzinājums! Gan tad, kad bridām pa purvu un iestrēga dūksnājā zābaks, gan mazliet pirms Latgales ekspedīcijas, kad ar vecāku palīdzību plānojām un tai gatavojāmies. Kopā ar vecākiem pirms ekspedīcijas aizbraucām uz iecerētajiem apskates objektiem, lai varētu pēc tam ar ekspedīcijas busiņu likumot pa meža ceļiem bez bažām. Grīvas mežu masīvā dažu kilometru attālumā atradās gan padomju, gan nacionālo partizānu mītnes. Tētis tajos mežos jaunībā bija ogojis un sēņojis, tāpēc aptuveni zināja, ka vajag nogriezties krustojumā pie lielas, vecas egles. Taču pēdējo gadu laikā mežs tika zāģēts, arī atjaunoti meža ceļi, līdz ar to vecās egles, kas kalpoja kā ceļa rādītājs, vairs nebija, un arī meža ainava kopumā bija krietni mainījusies. Tāpēc nācās nedaudz pamaldīties pa ceļiem un daudzajiem krustojumiem, kas šķiet visai līdzīgi, kamēr atradām visus objektus.

2010. gada aukstā ziema un ekspedīcija pa 20. gs. sarežģītās vēstures atmiņu vietām Berlinē. Valsts pētījumu programmas «Nacionālā identitāte» projekta «Latvijas sociālā atmiņa un identitāte» pētnieki Kaspars Zellis, Vita Zelče, Didzis Bērziņš (tālumā – Uldis Neiburgs). Foto: Klinta Ločmele

Emocionāls notikums bija tikšanās ar rakstnieci Ilzi Indrāni viņas mājās. Vasaras pievakarē, sēžot dārzā zem ābelēm un kopīgi ar kolēģiem runājot par kara, pēckara laiku, man bija iespēja uzdot arī personīgu jautājumu rakstniecei – par savu vārdu. Tādu man izvēlējās vecmamma – Klinta ir tēls Ilzes Indrānes romānā «Ūdensnesējs», pēc kura motīviem savulaik arī uzņemta filma «Liktenim spītējot». Tā kā 20. gadsimta 80. gadu vidū šis vārds vēl nebija ierakstīts kalendārā, vaicāju Indrānes kundzei, kā viņai radās doma tādu piešķirt savam literārajam tēlam. Izrādās, Klinta ir bijusi viņas mūzikas skolotāja. Šāds skaidrojums man pat ļoti patīk!

Andrejs Plakans (Ph. D., Aiovas Valsts universitātes (ASV) Vēstures nodaļas profesors)

– Valstī, kurā dzīvoju, ASV, ar televīzijas šoviem un avižu rakstiem tiek iezīmēta Getisburgas kaujas 150 gadu jubileja. Šī kauja 1863. gadā bija pagrieziena punkts Amerikas pilsoņu kara laikā. Tāpat arī «D diena» – 1944. gada jūnijā veiktais Rietumu sabiedroto iebrukums Francijā Otrā pasaules kara laikā. Amerikāņu publikai telpa ir piesātināta ar komentāriem par šiem senajiem notikumiem, un neizbēgamas ir vēsturnieku norādes, ka minētie vēsturiskie mirkļi «ir veidojuši amerikāņus tāds, kādi viņi ir». ASV šis savienojums starp tagadni un pagātņi tiek pastāvīgi uzturēts ar atmiņu lietošanu un atgādināšanu par to lomu amerikāņu nacionālajā identitātē. Esmu ļoti gandarīts, ka man ir iespēja piedalīties Latvijas sociālās atmiņas un identitātes projektā, lai uzzinātu, kā šīs saites pēta zinātnieki Latvijā. Domāju, ka šādam viedoklim «no malas» projekta realizācijā ir zināma loma.

Vēstures latviešu valodas skolotāju seminārā ar lasījumiem par (ne)izstāstīto pagātnē, kino, literatūru un TV raidījumu «Labvakar, Latvija», analizējot nacionālo identitāti. Foto: Aija Rozenšteine

Par vēsturi filmā «Es visu atceros, Ričard!» / «Akmens un šķembas» un filmu vēsturē ar režisoru Rolandu Kalniņu sarunājas pētniece Aija Rozenšteine. Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

Aija Rozenšteine, pētniece

– Katra tikšanās sniedz interesantu un noderīgu informāciju, bet manā darba pieredzē īpaši bagātinoša ir saskarsme ar režisoru Rolandu Kalniņu. Reiz sarunā viņš ieminējās: «Kā puika atceros Ulmani no Brīvības pieminekļa atklāšanas. Toreiz es biju skauts un stāvēju godasardzē, kad viņš ar Kviesi brauca mašīnā pa Kaļķu ielu...» Satriecoši! Nebiju aizdomājusies, nebiju salikusi gadu skaitļus kopā, lai pajautātu par šādas pieredzes iespējamību. Brīvības pieminekļa atklāšanas laiks ir zināms, taču tas šķiet tik sens notikums.

Strādājot kopā, rodas īpaša pieredze ne tikai pētniecības, bet arī zinātnes komunikācijas laukā. Nevaru nepieminēt pagājušo rudeni, kad drudžainā steigā radio NABA studijā saprotošā un atbalstošā skaņu inženiera Olivera Tarvida pārraudzībā strādājām pie klausāmgrāmatas «(Divas) puses. Latviešu kara stāsti» veidošanas. Tobrīd sadarbība ar kolēģiem ieguva papildu nokrāsas. Vēl tagad, kad runājam par klausāmgrāmatu, profesore Vita Zelče ar sirsnību atceras Olivera pasniegto tēju, kad viņas balss sāka niķoties. Kopumā tas bija radošs process, kura rezultāts ir dokumentēts audioierakstā.

Gita Siliņa, pētniece

– Īpašas attiecības man bija ar laiku (visu 2010. gada ziemu) un darbu pie mūsu grāmatas «(Divas) puses. Latviešu kara stāsti. Otrais pasaules karš karavīru dienasgrāmatās». No sirds dzīvoju līdzī saviem (tik tuvi tie pētot man kļuvuši) karavīriem, kuru dienasgrāmatas pārrakstīju. Tas bija varens brīdis, kad, strādājot ar tobrīd nezināma karavīra dienasgrāmatu, vienā no lapaspusēm, viņš sevi atklāja – izrādījās, ka tā ir Alberta Dāboliņa dienasgrāmata. Viņš pats to bija ierakstījis, bet grāmatiņas glabātāji (mūsdienu) to nav zinājuši. Ilgus gadus tā plauktā gulējusi kā nezināma cilvēka dienasgrāmata. Tobrīd jutos pagodināta par šādu negaidītu pavērsienu, līdzās tam vairojās pētnieka azarts.

Vēl citādākas sajūtas bija, kad dienasgrāmatu autori tika iedzīvināti balsis, ierakstot audiogrāmatu – kopā ar Valmieras drāmas teātra aktieriem strādājām radio NABA studijā. Atceros, kā brīnījies, kad, skatoties uz Mārtiņu Meieru, nodomāju – viņš taču ir pat līdzīgs Jurim Zivertam! Jo foto, kur redzams leģionārs jaunības dienās, patiesi saskatāmi aktiera vaibsti.

Laura Uzule, pētniece

– Jaunākajā pētījumā veicam kapu svētku dalībnieku anketēšanu Latvijas kapsētās, lai noskaidrotu cilvēku viedokli par kapsētu sakoptību, uzvedības normām, kapu svētku tradīciju noteiktajā reģionā, to lomu ģimenē un sabiedrībā u. c. Aptaujas dalībnieki ir ļoti atsaucīgi un labprāt aizpilda anketas, bet biežākais iemesls,

kas daudziem traucē to izdarīt, ir mājās atstātas brilles. Vienā šādā reizē palīdzēju kādai kundzei aizpildīt anketu. Viņa kapsētā bija ieradies viena pati, atbraukusi ar autobusu un, neraugoties uz cienījamo vecumu, ceļu no pieturas līdz kapsētai mērojuši kājām. Kundze dalījās arī atmiņās par kapu svētku norisi viņas bērnībā un atklāja, ka, cik vien sevi atceroties, katru gadu esot piedalījies kapu svētkos. Kad jautāju, kas viņu mudina mērot tālo ceļu līdz kapsētai, viņa atbildēja, ka citādāk nevarot, tā esot tradīcija, kas pārmantota no paaudzes paaudzē. Uz kapu svētkiem drīkstot neierasties tikai vienā gadījumā, proti, kad cilvēks ir miris! Netālu stāvošie cilvēki smaidīja un piekritoši māja ar galvu.

Vita Zelče (Dr. hist., LU SZF Komunikācijas studiju nodaļas profesore)

– Sākums pētījumiem ir zināšanas gan sociālās atmiņas teorijā un metodoloģijā, gan arī par t. s. nozares klasiku un jaunākajiem pētījumiem. Tad darbs ar empīriskajiem datiem. Sociālās atmiņas pētījumos ļoti būtiska ir akadēmiskās un cilvēciskās ētikas dimensija.

Sociālās atmiņas pētījumi pašlaik ir aktuāli, tie veido zināšanas, kas izmantojamas, lai tiktu galā ar pagātnes radīto kultūras traumu, savstarpējo neuzticēšanos, zemo pašvērtējumu, pasivitāti, atbildības trūkumu un veidotu spēcīgu identitāti un piederības sajūtu Latvijai.

SAPC grāmatas

Kaprāns, M., Zelče, V. (red.). (2011). *Pēdējais karš: Traumas komunikācija*. 2. izd. Rīga: LU SZF SPPI; Mansards.

Ločmele, K. (2011). *(Ne)izstāstītā vēsture: Skola. Mājas. Atmiņa*. Rīga: LU SZF SPPI.

Muižnieks, N., Zelče, V. (red.). (2011). *Karojošas piemiņas dienas. 16. marts un 9. maijs*. Rīga: Zinātne.

Kaprāns, M., Procevska, O., Uzule, L., Saulītis, A. (2012). *Padomju deportāciju pieminēšana Latvijā. Atmiņu politika un publiskā telpa*. Rīga: Mansards.

Neiburgs, U., Zelče, V. (red.). (2010–2012). *(Divas) puses. Latviešu kara stāsti. Otrais pasaules karš karavīru dienasgrāmatās*. Rīga: Mansards. (Grāmata ir iemantojusi lasītāju interesi, piedzīvojot trīs metienus, atzinību, saņemot LTV1 raidījuma «100 grami kultūras» balvu «Kilograms kultūras» literatūrā un grāmatniecībā, kā arī pārtapšanu citā formātā – audiodiskā.)

Neiburgs, U., Rozenšteine, A., Zelče, V. (red.). (2012). *(Divas) puses. Latviešu kara stāsti: Klausāmgrāmata*. Rīga: Apastofs.

Neiburgs, U., Zelče, V. (2013). *(Divas) puses. Pēc grāmatas*. Rīga: Mansards.

Zelče, V., Zellis, K. (red.) (2012). *Vera Kacena. Kājāmgājējs karā. Latviešu kara stāsti*. Rīga: Mansards.

Zelče, V., Zellis, K. (red.). (2012). *Vera Kacena. Balle beidzās pusnaktī... Latviešu kara stāsti*. Rīga: Mansards.

Zellis, K. (2012). *Ilūziju un bailu mašīnērija. Propaganda nacistu okupētajā Latvijā: vara, mediji un sabiedrība (1941–1945)*. Rīga: Mansards.

Зелче, В., Нейбургс, У. (ред.). (2013). *Две стороны. Латышские военные рассказы. Вторая мировая война в солдатских дневниках. Эзите, Ж. (пер.)* Рига: Мансардс.

Adventures of Memory Researchers

Social memory, or the use of the past in the present, is an essential part of our identity. It is studied at the Social Memory Research Centre (SMRC) that operates under the Institute for Political Research at the UL Faculty of Social Sciences. The SMRC carries out interdisciplinary research into collective memory, history and memory policy, past representation in the media and culture, as well as the interaction between memory and identity.

UL researchers study the role of the past in the present not only sitting at their desks, but also by carrying out fieldwork. They collect data by observing events, people and collecting stories significant to one particular person and the society as a whole. UL researchers Laura Ardava, Didzis Bērziņš, Kristiāna Kirša, Klinta Ločmele, Aija Rozenšteine, Gita Siliņa, Laura Uzule and Professors Vita Zelče and Andrejs Plakans (USA) present their experience.

LATVIJAS UNIVERSITĀTES FONDA MECENĀTU STIPENDIJAS

Domātas Tev, ja esi

Centīgs mācībās
(virs 7,5 ballēm)

Aktīvs sabiedriskajā dzīvē

Ar nepietiekamām finansēm
studiju procesam

WWW.FONDS.LV

On-line pieteikšanās

no 1. septembra līdz 1. oktobrim

Iepazīs studijas no skolas brīvajā laikā

Svētbrīdis Latvijas Universitātes
Teoloģijas fakultātē.
Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

LU Preses centrs

Vairākas Latvijas Universitātes fakultātes piedāvā skolēniem iepazīt studijas un to tematiku jau skolas laikā – jauno universitātēs, kas guvušas plašu atsaucību. Lai tās apmeklētu, skolēni gatavi celties agri sestdienu rītos un doties mācīties. Šogad jau esošajām pievienosies vēl trīs jaunas – Jauno teologu un reliģijpētnieku universitāte, Jauno juristu universitāte un Jauno uzņēmēju universitāte, kas šajā pavasarī izpelnījās plašu atsaucību.

Jauno teologu un reliģijpētnieku universitāte

Jauno teologu un reliģijpētnieku universitātes mērķis ir iepazīstināt skolēnus ar teoloģijas un reliģiju zinātnes saistošo dabu un tās dažādajiem virzieniem. Skolu absolvējot, tās dalībnieki iegūs vispusīgu priekšstatu par teoloģijā un reliģijpētniecībā lietotajiem jēdzieniem, par pasaules reliģijām, attiecībām starp dažādām reliģiskajām un nereliģiskajām grupām (ateisti, agnostiķi), reliģiju mijiedarbību un dialogu ar sabiedrību gan vienā, gan vairākās kultūrās un subkultūrās. Nodarbībās kopīgi tiks pētīta Bībeles arheoloģija, apzinātas reliģiskās grupas un to izpēte Latvijā, reliģijas nozīme mūsdienu sabiedrībā, kā arī dažādas teoloģijas un reliģijpētniecības jomas un novirzieni, rosinot interesi par aktuālajiem teoloģijas un reliģiju zinātnes jautājumiem. Jauno teologu un reliģijpētnieku universitāte palīdzēs sagatavoties studijām LU Teoloģijas fakultātē (TF).

Kas? Jauno teologu un reliģijpētnieku universitātē var darboties, sākot no 10. klases. Nodarbību cikls izstrādāts trim gadiem, ar katru gadu padziļinot un paplašinot izpratni un pētnieka iemaņas. Nodarbības notiek reizi mēnesī, sākot no septembra, izņemot decembri un maiju. Nodarbība ilgs 120 minūtes un sastāvēs no 60 minūšu teorētiskas lekcijas un 60 minūšu debatēm par lekcijas tēmu.

Skolēni varēs piedalīties dažādās diskusijās, uzdot jautājumus vai paši sniegt atbildes uz tiem un darboties interaktīvi.

Darbojoties Jauno teologu un reliģijpētnieku universitātē, skolēniem tiek dota iespēja pildīt mājasdarbus vai izstrādāt zinātniski pētniecisku darbu par kādu no interesējošām tēmām, tā iegūstot papildu punktus un līdz ar to priekšrocības iestāties LU Teoloģijas fakultātē, sākot no 2014./2015. akadēmiskā mācību gada.

Jauno teologu un reliģijpētnieku universitātē ar skolēniem strādās gan LU Teoloģijas fakultātes mācībspēki, gan doktoranti.

1. nodarbība notiks 21. septembrī plkst. 13.00 Tēma: «Kas ir reliģija? Kāpēc reliģija?». Nodarbību vadīs TF docents Juris Čālītis.

2. nodarbība notiks 19. oktobrī plkst. 13.00. Tēma: «Kāpēc pētīt reliģiju? Kas ir teoloģija un reliģiju pētniecība?». To vadīs LU TF profesors *Dr. phil.* Valdis Tēraudkalns.

3. nodarbība notiks 23. novembrī plkst. 13.00. Tēma: «Reliģija man apkārt. Reliģija manī». Nodarbību vadīs LU TF asociētā profesore *Dr. phil.* Dace Balode.

Kur? Raiņa bulvārī 19, 161. telpā. Tāpat daļa nodarbībās aplūkoto tēmu tiks izvērsti skaidrotas e-mācību vidē *skolas.lu.lv* – skolēniem būs iespēja gan pildīt uzdevumus, gan īstenot savus pētījumus, fiksēt tos digitālā formātā un dalīties ar rezultātiem.

Kā pieteikties? Jāsūta savs vārds, uzvārds, skola, klase un tālruna numurs uz e-pastu: *ilze.jansone@lu.lv*.

Jauno uzņēmēju universitāte

Jauno uzņēmēju universitāte (JUU) notiks katru sestdienu, sākot ar 8. februāri līdz 22. martam. Nodarbību laikā vidusskolēniem būs iespēja klausīties lekcijas par dažādiem jautājumiem, kas saistīti ar uzņēmējdarbību, kā arī izzināt ar produkta izveidi un pārdošanu saistītus jautājumus no EVF pasniedzējiem, kā arī nozares speciālistiem, turklāt lekcijas tiks papildinātas ar daudzveidīgām praktiskām nodarbībām.

Programma būs jauna, tādēļ visi, kas piedalījušies nodarbībās šogad un vēlas mācības turpināt, ir laipni aicināti, informē Kristīne Zaksa, JUU organizatore. Dalība JUU ir bez maksas.

PIEREDZE

Edgars Kroģeris, Pirmās Jauno uzņēmēju universitātes absolvents

«JUU bija vēl neredzēti laba nākotnes pieredze. Piecu nedēļu agrie rīti un LU pavadītās sestdienas bija tā vērtas. Pieaicinātie speciālisti mācēja pasniegt visu saprotami, interesanti un ar humoru, kas ļāva maksimāli iedziļināties sniegtajā informācijā. Lielu paldies saku organizatoriem un LU EVF par šo mazo universitātes kursu. Tiešām, tas dzīvē noderēs! Iesaku nākamgad visiem tiekties uz mērķi un piedalīties.»

Mārtiņš Vāns

«Ļoti patika nodarbības. Pieteicos, jo gribēju zināt par visiem 100%, vai uzņēmējdarbība ir mans lauciņš un vai mani tas interesē. Liels prieks par to, ka šīs nebija parastas lekcijas ar pasniedzējiem, bet arī ar pieaicinātiem nozares speciālistiem, kuri strādā, kuriem ir pieredze un kuri var padalīties ar zināšanām. Šādas nodarbības labi noder tiem, kuri grib saprast, vai mācīties attiecīgajā augstskolā vai nē. Un, protams, uzzināt kaut ko jaunu. Paldies JUU, bija super!»

Kur? Nodarbības notiks LU Ekonomikas un vadības fakultātē Aspazijas bulv. 5, Rīgā.

Balvas: Jauno uzņēmēju universitātes dalībnieki visu nodarbību laikā vāks punktus, kā arī pārbaudes darbu laikā rādīs iegūtās zināšanas: viens pirmās vietas ieguvējs balvā saņems 30% studiju maksas atlaidi 1. studiju gadam izvēlētajā LU EVF pamatstudiju programmā, divi otrās vietas ieguvēji – 20% studiju maksas atlaidi, un trīs trešās vietas ieguvēji saņems 10% atlaidi. Tie konkursa dalībnieki, kas būs apmeklējuši visas nodarbības, saņems 5% mācību maksas atlaidi 1. studiju gadam.

Kā pieteikties? Raksti uz e-pastu: evfinfo@lu.lv vai zvani pa tālr. 67034776.

Jauno juristu universitāte

Kad? Nodarbības plānots uzsākt oktobrī.

Kur? Juridiskās fakultātes telpās Raiņa bulvārī 19. Organizatori sola, ka būs arī ekskursijas uz tiesu pili, Saeimu un citām interesantām juristu darbavietām.

Kā pieteikties? Pieteikšanās būs elektroniska. Sekojiet līdzi informācijai mājaslapā: <http://www.jf.lu.lv/>

18. gadsimtā veidota sengrieķu taisnības dievietes Temīdas statuļa, kas kopš 2012. gada augusta atrodas Latvijas Universitātes galvenajā ēkā, pa ceļam uz Juridisko fakultāti un Teoloģijas fakultāti.

Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

To Get Acquainted with Studies during Spare Time after School

With the support of several UL faculties, UL Youth Universities offer school pupils a chance to get a taste of study life during their school years. UL Youth Universities have gained widespread popularity and pupils are even ready to wake up early on Sundays to study. This year, the existing UL Youth Universities will be joined by three new ones: the Young Theologian and Religion Researcher University, Young Lawyer University and Young Entrepreneur University, which has already gained great popularity this spring.

Ekonomikas 14. olimpiāde Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātē. Foto: Toms Grīnbergs, LU Preses centrs

IDEON – Zviedrijas Zinātniskais parks. Foto no publicitātes materiāliem

Palīdzēs zinātniekiem uzsākt «zaļo» biznesu

Matīss Neimanis, Reinis Markvarts, LU Inovāciju centrs

Inovācija, inkubators, tehnoloģiju pārnese, zinātnisko izstrādņu komercializācija, privātā sektora ieguldījumi pētniecībā, inovatīvo uzņēmumu īpatsvars – šos un citus jēdzienus dzirdam itin bieži, runājot par augstākās izglītības iestāžu lomu tautsaimniecībā un saistībā ar ekonomisko izrāvienu līdz 2020. gadam.

Lai sniegtu atbalstu esošajiem uzņēmumiem jaunu produktu izstrādē un sekmētu inovatīvo uzņēmumu dibināšanu «zaļo» tehnoloģiju jomā, Latvijas Universitāte (LU), Rīgas Tehniskā

universitāte (RTU) un partneris no Norvēģijas (Norvēģijas industriālās attīstības korporācija «SIVA»), apvienojot spēkus, ir spēruši pirmos soļus, lai rudenī Rīgā būtu «Zaļo» tehnoloģiju inkubators. Tas sniegs atbalstu gan jaunu biznesa ideju autoriem (studentiem, zinātniekiem u. c.), gan esošajiem uzņēmumiem, kuri plāno izstrādāt jaunus produktus.

Iespējams, ka jau zināt par «Zaļo» tehnoloģiju inkubatoru un pat esat iesnieguši idejas pieteikumu. Ja nē, tad, izlasot atbildes uz turpmāk uzdotajiem pieciem jautājumiem, varbūt nolemšiet īstenot savu inovatīvo ideju tieši «Zaļo» tehnoloģiju inkubatorā.

Kāpēc inkubators, kāpēc «zaļais» un kāpēc norvēģi?

Inkubators (biznesa, tehnoloģiju) ir telpa, kur ideju autoriem tiek nodrošināta nepieciešamā infrastruktūra ideju radīšanai, jaunu produktu izstrādei un inovatīvu uzņēmumu dibināšanai. Tas ir sen zināms un plaši lietots risinājums, kas apstiprinājis savu lietderību ne vien ārvalstīs, bet arī Latvijā. Jau 1992. gadā tika dibināts Latvijas Tehnoloģiskais centrs, lai veicinātu sadarbību starp pētniecības iestādēm un uzņēmējiem un lai sekmētu jaunu tehnoloģisku mazo uzņēmumu veidošanos, kuru ražošanas pamatā ir zināšanas. Dažādu iemeslu dēļ 2009. gadā tika sniegts finansiālais atbalsts biznesa inkubatoru izveidei un pakalpojumu sniegšanai Latvijas reģionos, bet Rīga tika aizmirsta, lai gan tieši galvaspilsētā ir koncentrēti kā zināšanu, tā arī finanšu resursi.

Ja zinātnieks kādā no augstākās izglītības un pētniecības iestādēm rada potenciāli komercializējamo izstrādni un vēlas, uzsākot uzņēmējdarbību, saņemt konsultācijas un finansiālu atbalstu, ir jādodas uz kādu no Rīgai tuvākajiem reģionālajiem inkubatoriem.

LU un RTU radījušas pēc iespējas labvēlīgu vidi zinātnisku izstrādņu komercializācijai, tomēr tas nav pietiekami, lai par sekmīgi komercializētām zinātniskajām izstrādņēm varētu lasīt regulāri. Tāpēc LU un RTU vienotās par nepieciešamo sadarbību inovācijas jomā, lai kopīgiem spēkiem radītu zinātnisko izstrādņu komercializācijai labvēlīgu vidi jeb tehnoloģiju inkubatoru.

«Zaļo» tehnoloģiju inkubators saņems finansiālu atbalstu Norvēģijas finanšu mehānisma programmas «Inovācijas zaļās ražošanas jomā» ietvaros 2009.–2014. gadā.

Daži jautās, vai tik nebūs tā: kurš maksā, tas pasūta mūziku un diktē noteikumus. Zināmā mērā tā ir, tomēr šajā gadījumā tas ir drīzāk pozitīvs aspekts. «Zaļās» tehnoloģijas ir aktuālas ne vien Skandināvijā, bet arī Eiropas Savienībā un Amerikas Savienotajās Valstīs. Izstrādājot produktus «zaļo» tehnoloģiju jomā, ir augsts veiksmes potenciāls. Savukārt Norvēģijas organizācija, kļūstot par daļu turētāju SIA *Green Industry Innovation center*, ir ieinteresēta, lai «Zaļo» tehnoloģiju inkubators būtu veiksmes stāsts, ar kuru var lepoties ne tikai Latvijā, bet arī Skandināvijas un Eiropas mērogā. Būt daļu turētājam ir daudz lielāka atbildība, nekā sniegt konsultācijas un padomus, ko vajadzētu un kā vajadzētu darīt.

Ko piedāvās jaunais inkubators?

«Zaļo» tehnoloģiju inkubators piedāvās divu veidu atbalstu. Pirmais dēvējams par «pirmsinkubāciju», kuras ietvaros būs pieejams finansiāls atbalsts līdz 10 tūkstošiem eiro jeb 100% no biznesa idejas pārbaudei, tai skaitā prototipa izstrādei paredzētajām izmaksām sešu mēnešu periodā.

Otrais atbalsta veids dēvējams par «inkubāciju», kuras ietvaros būs pieejams finansiāls atbalsts no 10 līdz 170 tūkstošiem eiro vai arī 80% apmērā no biznesa projekta izmaksām pirmajā gadā. Finansiālo atbalstu varēs izmantot tādu pakalpojumu un izejvielu iegādei, lai, beidzoties inkubācijas procesam, uzņēmums jau spētu darboties patstāvīgi un piesaistīt investoru finansējumu. Atšķirībā no citām atbalsta programmām, «Zaļo» tehnoloģiju inkubatora pakalpojumus varēs saņemt gan tikko dibināts uzņēmums, gan uzņēmums, kas dibināts pirms 10 gadiem. Lai motivētu biznesa idejas autorus «nesēdēt uz diviem krēsliem» un visu savu laiku veltīt biznesa idejas realizācijai, inkubācijas periodā 12 mēnešus tiks maksāta alga divu tūkstošu eiro apmērā. Kā atlīdzība tiks sadalīta starp komandas biedriem, jālemj pašiem dalībniekiem.

Kam būs pieejams atbalsts?

Atbalsts būs pieejams privātpersonām vai projektu komandām, kas vēlas izveidot jaunu «zaļo» tehnoloģiju uzņēmējdarbību (protams, arī zinātniekiem), kā arī esošajiem uzņēmumiem ar jauniem uzņēmējdarbības projektiem «zaļo» tehnoloģiju jomā, kas vēlas sadarboties ar zinātniekiem.

Skandināvu pieredze

20. gadsimta 70. gadu beigās un 80. gadu sākumā Zviedrijas dienvidos bija iestājusies dziļa ekonomiskā krīze, pat depresija. Tika aizvērtas daudzas vecā tipa rūpnīcas gan kuģu būves, gan gumijas ražošanas un tekstilrūpniecības nozarē. Vai nav zināma līdzība ar Latviju? Tā rezultātā bezdarba līmenis šajā reģionā bija četras reizes augstāks salīdzinājumā ar vidējo rādītāju Zviedrijā. Lai palīdzētu ekonomikā, 1983. gadā tika radīts IDEON (Zviedrijas Zinātniskais parks), lai izveidotu veiksmīgus uzņēmumus, balstītos uz zināšanām un idejām, tas pastāvēja Lundas Universitātē. Zināšanas par zinātnes parku izveidi un to darbību tika aizgūtas no Amerikas Savienotajām Valstīm, pielāgojot tās Zviedrijas situācijai.

Pēc 30 gadiem IDEON zinātnes parks ir uzskatāms par vienu no veiksmīgākajiem tehnoloģiju parkiem Eiropā. Tas var lepoties ar vairāk nekā 900 uzņēmumiem, kuri ir darbojušies zinātnes parkā, ar vairāk nekā 120 000 kvadrātmetriem laboratoriju un biroju telpu, kurās tiek nodarbināt nepilni trīs tūkstoši darbinieku.

Arī «Zaļo» tehnoloģiju inkubatoram ir visi priekšnosacījumi, lai pēc 10 gadiem, nevis 30 par to runātu kā labās prakses piemēru Baltijā un Eiropas Savienībā.

Kāds labums Universitātei?

LU intereses inkubatora darbībā ir saistāmas ar iespējām izmantot pirmsinkubācijas finansējumu LU darbinieku un studentu uzņēmējdarbības ideju aprobācijai, kā arī ar iespējām piedalīties jaunveidoto uzņēmumu biznesa projektu vērtēšanā, sekmējot LU zinātnisko izstrādņu praktisku izmantošanu.

Kā pieteikties?

«Zaļo» tehnoloģiju inkubators 2013. gada augustā vēl nav uzsācis atbalsta sniegšanu, tomēr informatīvu idejas pieteikumu var iesniegt interneta vietnē www.giic.lv, lai inkubatora komanda gūtu priekšstatu par ideju apjomu un dažādību un laikus varētu sazināties ar ideju autoriem.

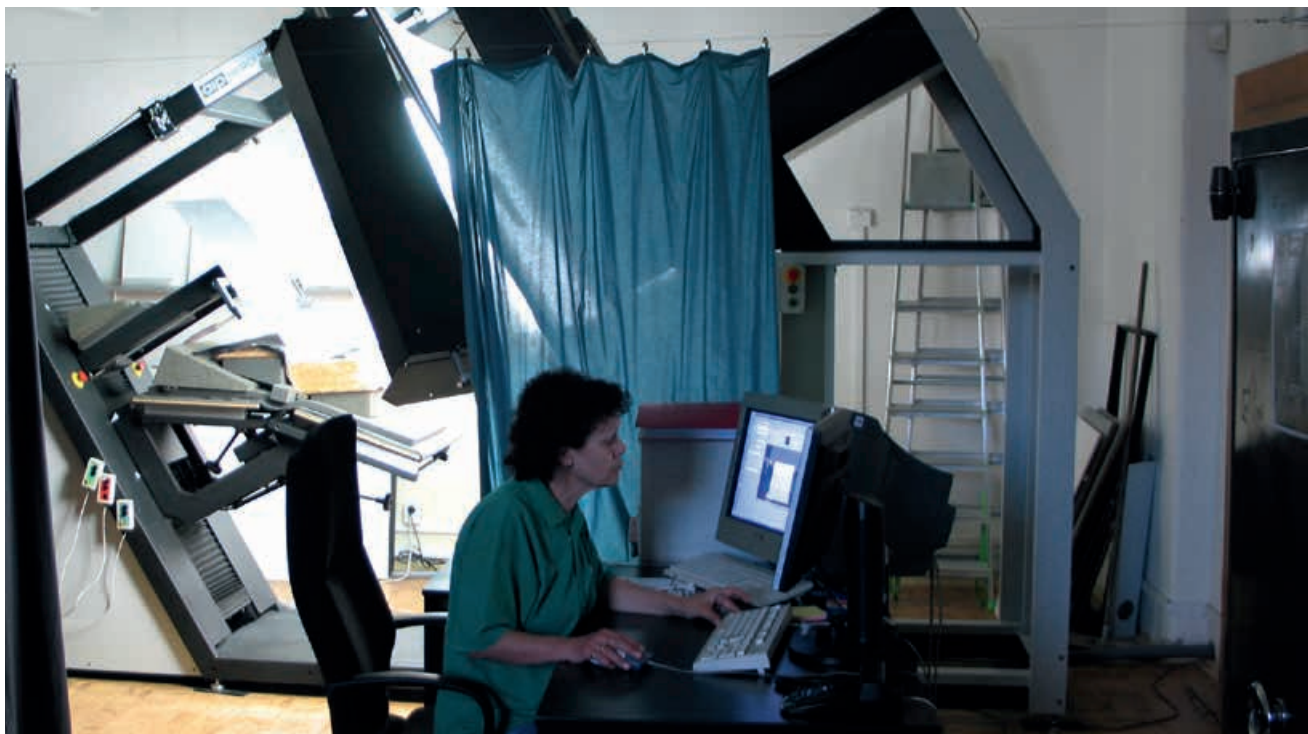
Ja ir radušies papildu jautājumi – vienmēr esat laipni gaidīti LU Inovācijas centrā. Ceram sagaidīt daudz vērtīgu ieteikumu tieši no LU studentiem un personāla.

Atbalstāmās jomas

- 1) atjaunojamas enerģijas ražošana;
- 2) «zaļo» (energoefektīvu) būvniecības produktu un materiālu ražošana;
- 3) tīrs transports;
- 4) ūdens apsaimniekošana;
- 5) atkritumu apsaimniekošana;
- 6) ekodizaina uzlabojumi;
- 7) citu nozaru produktu, tehnoloģiju vai procesus uzlabojumi, kas veicina energoefektivitāti, zemākas emisijas un resursu mazāku patēriņu.

Scientists to Receive Help Starting a Green Business

In order to support companies in the development of new products and promote the establishing of innovative green-technology businesses, the University of Latvia, Riga Technical University and SIVA, the Norwegian Corporation for Industrial Development, have joined forces and taken the first steps for a Green Technology Incubator in Riga this autumn. The incubator will support new business ideas, put forward by students or scientists, and help existing companies develop new products.

Čehijas Nacionālās bibliotēkas galvenais skeneris ar 70 megapikseļu digitālo fotokameru.
Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Ārvalstu pieredze modernākai bibliotēkai

Ilona Vēliņa-Švilpe, LU Bibliotēka

Katram atbilde uz jautājumu, kas ir mūsdienīga bibliotēka, ir sava. Sākot ar modernu interjeru un daudzām grāmatām līdz iespējai, uz bibliotēku nemaz neaizejot, visus resursus izmantot elektroniski. Neapšaubāmi, tās visas ir pareizas. Latvijas Universitātes Bibliotēkas darbinieki ir iesaistījušies vairākos starptautiskos projektos, kuros gūtā pieredze jau tagad ļāvusi padarīt darbu efektīvāku. Piemēram, pie mums pasūtītā grāmata jāgaida vien piecas minūtes, taču Tartu Universitātes bibliotēkā tas aizņem pat divas stundas.

Mērķis iekļūt simtniekā

Bibliotēku pasaule ir nepārtraukti aktīva vide, kura to visu piedāvā un meklē papildu iespējas, kā pilnveidot savu darbību mūsdienu pasaulē. Arī LU Bibliotēkai šis ir izaicinājumu laiks. Latvijas Universitāte par vienu no darbības mērķiem ir izvirzījusi savā

simtgadē ierindoties Eiropas labāko universitāšu pirmajā simtā. Šīs stratēģiskās pamatnostādnes balstās uz trīs atslēgvārdiem: «izcilība, jaunrade, atvērtība», un būtiska nozīme ir zinātniskās kapacitātes palielināšanai un mūžizglītības veicināšanai. Tas ir liels izaicinājums visai LU saimei, arī LU Bibliotēkai. Vispirms tā ir elektronisko un digitalizēto informācijas resursu īpatsvara palielināšana, kā arī dalība LU brīvpieejas institucionālā repozitārija izveidē un citu jautājumu risināšanā, kas saistīti ar studijām un pētniecisko darbību.

Lielu mērķu īstenošanai svarīgs ir saliedētas un profesionālas komandas darbs, kurā katram dalībniekam ir nozīmīga loma. Viens no būtiskiem LU Bibliotēkas attīstības stūrakmeņiem ir tās darbinieku profesionālās kompetences paaugstināšana, un tieši šai ziņā liels darbs tiek ieguldīts, īstenojot starptautiskus pieredzes apmaiņas projektus. Tas paver iespējas LU Bibliotēkas darbiniekiem tuvāk iepazīties ar bibliotēkas nozares praktiskās darbības

Čehijas Nacionālās bibliotēkas galvenā lasītava, kas kādreiz kalpojuši par jezuītu koleģijas ēdamzāli. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Īslandes Nacionālā un Universitātes bibliotēka. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Īslandes Nacionālajā un Universitātes bibliotēkā: LU Bibliotēkas direktores vietniene M. Saviča (lejā), A. Bakēvica, S. Ranka.

Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

LU Bibliotēkas darbinieces S. Burķīte, I. Rampāne, A. Volkova, tiekoties ar vadošajiem Koču Universitātes bibliotēkas speciālistiem.

Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

novitātēm, dažādiem problēmjuautājumu risinājumiem un meklēt iespējas, kā šos labās prakses piemērus ieviest savā darbā. LU Bibliotēkas īstenoto projektu virsmērķis ir, pilnveidojot bibliotēkas darbinieku profesionālās zināšanas un paplašinot skatu uz nozares aktualitātēm, izmantot jauno pieredzi Universitātes attīstībā.

Starptautiska pieredze

Kopš 2005. gada LU Bibliotēka veiksmīgi ir īstenojusi sešus Eiropas Savienības Mūžizglītības programmas «Leonardo da Vinči» apakšprogrammas «Mobilitāte» projektus. Šo gadu laikā 47 LU Bibliotēkas darbiniekiem bijusi iespēja pilnveidot savas profesionālās zināšanas un prasmes vadošajās Eiropas un Āzijas bibliotēkās. Katrā projektā iekļautajā bibliotēkā LU Bibliotēkai bija iespēja prezentēt arī savu darbību un LU sasniegumus.

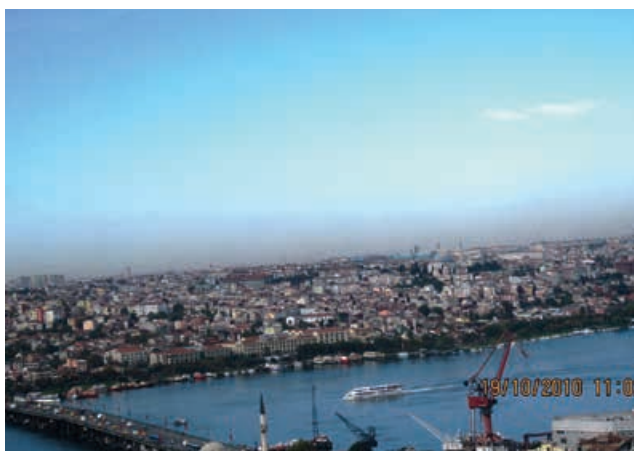
Ikvienas bibliotēkas darbības pamatvirzieni ir atkarīgi no bibliotēkas darbības jomas specifikas, vīzijas, mērķiem un uzdevumiem, kas izvirzīti to sasniegšanai. Tomēr galvenie bibliotēku darbības virzieni ir nemainīgi: lietotāju servisa pilnveide, informācijas resursu krājuma kvalitāte un saglabāšana. Gan LU Bibliotēka, gan projekts iepazītās bibliotēkas uzdod sev līdzīgus jautājumus – ko vēlas mūsdienu lietotājs, kā efektīvāk saglabāt kultūrvēsturiskās liecības un augstskolas (reģiona) intelektuālos sasniegumus? Tāpēc, sēžoties pie diskusiju galda ar bibliotēkas speciālistiem Lietuvā, Slovēnijā, Īslandē, Turcijā un citur, bija skaidrs, par ko veidot dialogu, apmainīties viedokļiem, sniegt profesionālus padomus šo un citu jautājumu risināšanā. Katrā īstenojamā projektā tika akcentēti dažādi bibliotēku nozares praktiskās darbības jautājumi. Svarīgākie pieturas punkti bija informācijas resursi (tradicionālo

resursu saglabātība, elektronisko resursu īpatsvara palielināšana u. c.), bibliotēkāju pedagoģiskās kompetences pilnveide, bibliotēkas infrastruktūras jautājumi, pakalpojumu servisa uzlabošana un citi.

Modernas telpas un labs serviss

Visas projektos iesaistītās bibliotēkas ir virzītas uz demokrātiskas vides pilnveidi. Galvenās ārvalstu bibliotēku priekšrocības ir modernas un atbilstošas telpas, kas ļauj pārdomāti un ērti izvietot krājumu, nodrošinot brīvpieeju visiem materiāliem. Lai arī LU Bibliotēka līdz šim ir strādājusi telpās, kas tikai pielāgotas bibliotēkas darba specifikai, tomēr tā ir meklējusi risinājumus, kā uzlabot vidi arī šādos aptākļos. Renovācijas darbi uzlabojuši apmeklētāju un darbinieku darba apstākļus visās LU Bibliotēkas nozaru bibliotēkās. Ir tapuši arī trīs jauni interjera dizaina projekti, kas gaida savu realizāciju LU Bibliotēkas Ekonomikas zinātņu bibliotēkā, LU Bibliotēkas Fizikas un matemātikas bibliotēkā, kā arī LU Bibliotēkas Izglītības zinātņu un psiholoģijas bibliotēkā.

Visās valstīs, kurās viesojās LU Bibliotēkas speciālisti, īpaša uzmanība tiek pievērsta e-resursu pārvaldībai. Īslandes un Igaunijas bibliotēkās tiek īstenoti nacionālā kultūras mantojuma digitalizācijas projekti sadarbībā ar citām bibliotēkām un iestādēm. Lai sekmīgi īstenotu e-resursu pārvaldību, īpaša uzmanība pievērsta lietotāju informācijpratības pilnveidei. Igaņu kolēģi piedāvā gan obligātos, gan izvēles e-kursus un uzsver, ka viņu lietotājiem ir ļoti svarīga atgriezeniskā saite ar bibliotēkāju. Savukārt vadošajās bibliotēkās Turcijā, kas ir pirmā Āzijas valsts, kurā projektu ietvaros strādāja LU Bibliotēkas speciālisti, rūpējās galvenokārt par studiju

Turcija – pirmā Āzijas valsts, kurā starptautiska projekta ietvaros strādāja LU Bibliotēkas speciālisti. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Mariboras Universitātes bibliotēkas abonements.

Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Pieredzes apmaiņas vizītes dalībnieces Ļubļanas Universitātes rektorātā kopā ar Ļubļanas Universitātes rektora asistenti bibliotēku jautājumos Moju Kotaru un Centrālās tehnoloģiskās bibliotēkas direktoru Miro Pusniku. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

kursu e-materiālu un virtuālo bibliotēku pieejamību. Savukārt projekta dalībniecēm Slovēnijā bija iespēja gan iepazīties ar bibliotēku darbu, gan arī apmeklēt Dienvidaustrumeiropas digitalizācijas iniciatīvas 7. gadskārtējo konferenci, kas bija veltīta dažādiem kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas un digitalizācijas jautājumiem, un Ļubļanas Universitātes bibliotēku rīkoto sanākumi par institucionālo repozitāriju veidošanu.

Mācās no mums

LU Bibliotēkas darbinieki ir gandarīti, ka projektu sadarbības partneri bija ieinteresēti detalizētāk izziņāt mūsu darbu un

Apaļā galda diskusija ar vadošajiem Tartu Universitātes speciālistiem. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

Latvijas Universitātes Bibliotēkas īstenotie projekti (2005–2013)

Eiropas bibliotēku pieredze LU Bibliotēkā	Varšavas Universitātes Nacionālā bibliotēka, Čehijas Nacionālā bibliotēka, Helsinku Universitātes un Nacionālā bibliotēka, Tallinas Universitātes Akadēmiskā bibliotēka	2005–2006
Informacionālās vides un kvalitatīvu bibliotēku pakalpojumu veidošana LU Bibliotēkā	Lafboro Universitātes bibliotēka, Britu bibliotēka, Viļņas Universitātes bibliotēka	2007
Studentu apkalpošana digitalizētā universitātes bibliotēkā	Īslandes Nacionālā un Universitātes bibliotēka, Īslandes Universitātes Izglītības augstskolas bibliotēka, Arni Magnusona institūta bibliotēka, Reikjavīkas Universitātes bibliotēka, Kopavoguras publiskā bibliotēka	2008
Bibliotēkas darbības inovācijas universitātes ceļā uz zinātnes universitāti	Stambulas Tehniskās universitātes bibliotēka, Koču (Koç) Universitātes bibliotēka, Sabanči (Sabanci) Universitātes bibliotēka	2010
Lietotāju attieksme un prasības bibliotēkas pakalpojumiem	Ļubļanas Universitātes bibliotēka, Mariboras Universitātes bibliotēka, Centrālā tehnoloģiskā bibliotēka	2011
Elektronisko resursu pieejamība un pārvaldība universitātes bibliotēkā	Tartu Universitātes bibliotēka, Tartu publiskā bibliotēka, Tallinas Tehniskās universitātes bibliotēka, Tallinas Universitātes Akadēmiskā bibliotēka, Igaunijas Nacionālā bibliotēka	2013

Projekta «Elektronisko resursu pieejamība un pārvaldība universitātes bibliotēkā» dalībnieces kopā ar Tartu Universitātes bibliotēkas kolēģēm. Foto no LU Bibliotēkas fotoarhīva

sasniegumus, kā arī Latvijas pieredzi bibliotēku nozares attīstībā kopumā. Lai arī pagaidām LU Bibliotēka nevar lepoties ar modernām telpām un jaunākajām tehnoloģijām ikdienas darbā, tomēr ir jomas, kurās LU Bibliotēka ir apsteigusi savus ārvalstu kolēģus. Piemēram, lietotāju serviss.

Katrā projektā LU Bibliotēka ir ieguvusi ne tikai jaunu pieredzi, bet arī mācējusi jauniegūto veiksmīgi adaptēt un integrēt savā darbā. LU Bibliotēkas realizētie un iecerētie projekti ir lieliska iespēja darbiniekiem paplašināt profesionālo redzesloku, bagātināt pieredzi, izziņot jaunu kultūrvidi, kā arī pilnveidot komunikācijas un svešvalodas prasmes. LU Bibliotēka var patiesi lepoties ar saviem ieguvumiem, bet, pats galvenais, projektos redzēto racionāli un atbilstoši LU interesēm īstenot dzīvē. LU Bibliotēkas veiksmīgā pieredze nereti ir pārsteigums ERASMUS programmas ietvaros uzņemtajiem apmaiņas dalībniekiem, kuri ir izbrīnīti par LU Bibliotēkas sasniegumiem. Tagad LU Bibliotēka ir tā, kura spēj pārsteigt citu valstu kolēģus!

International Experience for a More Advanced Library

Everyone has a different idea of what characterises a state-of-the-art library. Some mention a modern interior and a multitude of books, while others would like to access the library externally and make electronic use of all the available resources. All of these answers are certainly correct. Experience gained in a number of international projects has allowed UL library staff to increase their work efficiency. For example, the waiting time for a book ordered at the UL library is five minutes, while the Tartu library requires up to two hours. UL library staff speak about the interesting experience that they have gained participating in six projects at different libraries in universities abroad.

100 000 ierakstu Latvijas Universitātes vēsturē un zinātnē

Dita Tretjakova, Jana Klebā, LU Bibliotēka

Sācies jaunais mācību semestris un līdz ar to arī studiju darbu gatavošana, tāpēc ikviens students jau tuvākajā laikā dosies uz bibliotēku, kas glabā pētījumiem īpaši noderīgu informāciju. Nozīmīgs Latvijas Universitātes (LU) Bibliotēkas ieguldījums intelektuālā īpašuma popularizēšanā ir LU zinātnieku publikāciju un vēstures datubāzes veidošana, kurā nu jau atrodams simts tūkstoši ierakstu.

Simttūkstošais ieraksts tapis LU Lāzeru centrā. Tas ir I. Birznieces, O. Docenko, O. Nikolajeva, M. Tamaņa, R. Ferbera raksts *Fourier-transform spectroscopy and description of low-lying energy levels in the $B(1)1\Pi$ state of RbCs*. Datubāzē pieejama ikvienam interesantam tiešsaistē LU portāla Bibliotēkas sadaļā.

LU zinātnieku publikāciju un vēstures datubāzē laika gaitā piedzīvojuši dažādas pārmaiņas, tomēr tās galvenā misija – apkopot informāciju par LU mācībspēku un zinātnieku publikācijām un LU vēsturi – ir saglabājusies nemainīga kopš tās izveides. Datubāzē apkopots nu jau vairāk nekā 100 000 bibliogrāfisko aprakstu, kas atklāj bagātīgu informāciju par mūsu *Alma Mater* un tās akadēmisko un zinātnisko personālu.

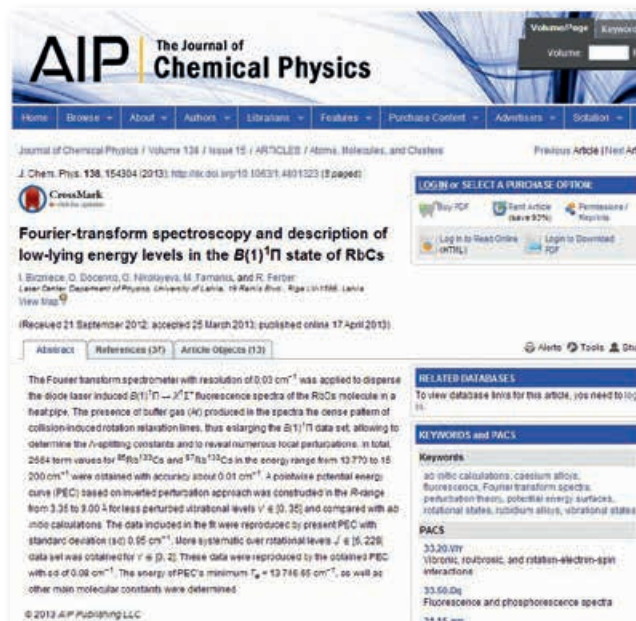
60 gadu darbs

LU zinātnieku publikāciju apkopošana tika uzsākta jau 20. gadsimta 50. gados, kad LU Bibliotēka sāka veidot augstskolas mācībspēku publikāciju, vēstures, izdevumu un rakstu kartotēkas, kurās iekļāva kopš 1945. gada publicēto informāciju. Padomju okupācijas gados informāciju par LU pirmsākumiem apkopoja tikai cenzētā veidā, un tā netika popularizēta. Kopš 80. gadu vidus pastiprināti tika vākta informācija par LU laika posmā no 1919. gada līdz 1945. gadam. Plašas iespējas apkopot informāciju pavērās līdz ar Latvijas neatkarības atgūšanu 1990. gadā, kad atklātībā parādījās literatūra no slēgtajiem speciālās literatūras krājumiem un pienāca sūtījumi ar trimdas latviešu izdevumiem.

No 1995. gada informācija par LU zinātnieku publikācijām un pašu augstskolu pieejama elektroniskā vidē. Datubāzē sākotnēji tika veidota bibliotēku informācijas sistēmā *ALISE*, bet kopš 2002. gada – sistēmā *ALEPH 500*. No 2002. gada LU zinātnieku publikāciju un vēstures datubāzē ir pieejama tiešsaistē. Datubāzē satur informāciju par LU mācībspēku un zinātnieku publikācijām (grāmatām, zinātniskajiem rakstiem, publicistiku u. c.), kā arī par LU vēsturi (zinātnisko un mācību darbu, notikumiem, personībām u. c.) kopš tās dibināšanas 1919. gadā.

Informācija pētījumiem

Datubāzes ierakstu hronoloģiskais aptvērums ir no 1852. gada līdz mūsdienām, bet vairākums ierakstu attiecināms uz laika posmu no 1990. līdz 2013. gadam. Viena no vecākajām ir LU pasnie-dzēja Jēkaba Lautenbaha publikācija, kas datēta 1885. gadā, kā arī

Simttūkstošais ieraksts LU zinātnieku publikāciju un vēstures datubāzē. Ekranšāviņš

LU rektoru Mārtiņa Bīmaņa un Mārtiņa Zīles pirmās publikācijas 1888. un 1889. gadā. Datubāzē varam atrast arī jaunākās LU pētnieku un mācībspēku publikācijas, kas iekļautas nozīmīgākajās citējamības datubāzēs *Web of Science* un *Scopus*.

Visvairāk publikāciju ir reģistrēts humanitārajās un sociālajās zinātnēs – pedagogijā un izglītības zinātnē, vēsturē, valodniecībā (attēls). Eksaktās zinātnes un dabaszinātnes ar lielāko publikāciju skaitu pārstāv medicīna, fizika un matemātika.

LU zinātnieku publikāciju un vēstures datubāzē esošo publikāciju sadalījums nozarēs

Datubāzē ir pieejami dažādi meklēšanas kritēriji – pētnieka uzvārds, LU institūcijas (fakultātes, institūta u. c.) nosaukums, zinātņu nozare, publikācijas veids. Meklēšanu var ierobežot arī pēc valodas, nozares, hronoloģiskā aptvēruma un citiem kritērijiem.

Kopš 2013. gada maija LU zinātnieku publikāciju un vēstures datubāzē ir sasaistīta ar LU Informācijas sistēmu (LUIS), kas sniedz LU personālam iespēju LUIS vidē pievienot savu publikāciju aprakstus.

LU zinātnieku publikāciju un vēstures datubāzē nodrošina LU intelektuālo sasniegumu – akadēmiskā personāla un zinātnieku publikāciju apkopošanu, pieejamību un popularizēšanu. Izmantojot šo datubāzi, tiek veidoti biobibliogrāfiskie rādītāji par LU profesoriem sērijā «LU zinātnieki» un sērijā «LU rektori», veidota ikgadēja virtuālā izstāde «LU intelektuālie sasniegumi publikācijās», apkopoti dati LU Gadagrāmatai par LU zinātnieku publikācijām, kā arī sniegti dati Izglītības un zinātnes ministrijai. LU datubāzē ir vērtīga ne tikai LU kontekstā, bet arī Latvijas zinātnē kopumā, jo tā aptver informāciju par nozīmīgu daļu Latvijas zinātnisko publikāciju un atspoguļo Latvijas zinātnes attīstību.

Aicinām ikvienu ielūkoties datubāzē un atrast studijām un pētniecībai noderīgu informāciju!

100 000 Records in the History and Science of the University of Latvia

The UL (University of Latvia) Database for Scientific Publications and History has been created with the aim of collecting information on books, scientific articles and other publications by UL employees. The database also contains history of the UL: information on research and teaching activities, events and personalities. It currently holds bibliographic descriptions of more than 100 000 publications. The publications date from 1852 to the present day and mostly cover social sciences and humanities. In May 2013, the database was linked with the UL information system. This offers UL staff the opportunity to add their own publication descriptions.

Aktuāli notikumi Latvijas Universitātē

15.05.

Trim pētniecēm pasniegt stipendiju «Sievietēm zinātnē»

Latvijas Zinātņu akadēmijā svinīgā ceremonijā trim zinātniecēm pasniegta 2013. gada L'ORÉAL Latvijas stipendija «Sievietēm zinātnē» ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Latvijas Zinātņu akadēmijas atbalstu.

Šogad 4000 latu vērtu L'ORÉAL Latvijas stipendiju «Sievietēm zinātnē» saņēma trīs pētnieces – bioloģijas doktore Zane Kalniņa, Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra pētniece, endokrinoloģe, Latvijas Organiskās sintēzes institūta Bioķīmijas grupas pētniece, kā arī LU Medicīnas fakultātes doktorante Jelžaveta Sokolovska un dabaszinātņu maģistre Liāna Širmane, Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta pētniece.

Stipendija iedibināta pirms deviņiem gadiem, lai atbalstītu nozīmīgu pētījumu veikšanu Latvijā, veicinātu sieviešu iespējas veidot karjeru zinātnē un iedrošinātu jaunās zinātnieces sekot savam aicinājumam. Tādā veidā atbalstītas jau vairāk nekā 1700 zinātnieces 108 valstīs.

21.05.

LU parakstījusi sadarbības līgumu ar Zāļu valsts aģentūru

Zāļu valsts aģentūrā 21. maijā ar Latvijas Universitāti un Rīgas Stradiņa universitāti svinīgi tika parakstīti sadarbības līgumi medicīnas jomā. Līgumi paredz sadarbību zinātnisku konsultāciju sniegšanā jauno terapijas zāļu novērtēšanas procedūrās.

Pēc sadarbības līgumu parakstīšanas notika diskusija par Latvijas zinātnieku iesaisti inovatīvu pētniecības produktu novērtēšanā. Diskusijā tika apspriestas Latvijas dalība Eiropas Zāļu aģentūras darbā, skarti jautājumi par Latvijas starptautisko konkurētspēju zāļu pētniecībā, novērtēšanā, reģistrēšanā un zinātnieku un publiskās pārvaldes ekspertu sadarbību Eiropas līmenī.

22.05.

LU Fonda mecenātu stipendijas iegūst 21 vidusskolēns

LU Fonda stipendiju «Ceļamaize 2013» un M. M. V. Petkevičs piemiņas stipendiju 1500 latu apmērā ieguvuši 19 vidusskolēni. Savukārt Salaspils novada pašvaldības stipendiju 1000 latu apmērā ieguvuši divi jaunieši.

Par stipendiju «Ceļamaize 2013» un M. M. V. Petkevičs piemiņas stipendiju šogad cīnījās jaunieši no 49 Latvijas skolām, taču vislabāk sevi parādīja 19. Šī stipendiju programma paredzēta 12. klašu skolēniem, topošajiem Latvijas Universitātes 1. kursa pamatstudiju programmu studentiem, kuriem ir nepietiekams materiālais nodrošinājums studijām, kuri ir spējīgi un centīgi mācībās, kā arī aktīvi sabiedriskajā dzīvē. Stipendijas apjoms ir 1500 lati, to var izmantot gan mācību maksas, gan ikdienas tērīņu segšanai.

Šogad stipendijai bija pieteikušies 67 jaunieši, kuru pieteikumus izvērtēja komisija 16 cilvēku sastāvā. 50 jaunieši tika izvirzīti 2. kārtai – intervijām klātienē. Intervijas notika Rīgā un Saldū, bija arī videointervijas, izmantojot Skype.

Salaspils novada pašvaldības stipendiju ieguvuši divi Salaspils novada deklarēti jaunieši – Artūrs Šilovs (Rīgas 65. vidusskola) un Jana Kolbina (Salaspils 1. vidusskola). Salaspils novada stipendijai šogad pieteikties varēs vēlreiz – no 1. septembra līdz 1. oktobrim.

27.05.

Profesors Māris Kļaviņš atkārtoti ievēlēts par LU Senāta priekšsēdētāju

Latvijas Universitātes (LU) Senāta sēdē par tā priekšsēdētāju uz otro termiņu pēc kārtas ievēlēts profesors Māris Kļaviņš – Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķis, profesors, LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes Vides zinātņu nodaļas vadītājs; viņš veicis pētījumus par klimata mainības ietekmi uz ūdeņu hidroloģisko režīmu, piedalījies Eiropas Savienības 5. un 6. ietvarprogrammas projektu izpildē, vadījis vairākus lielus izpētes projektus, kā arī valsts pētījumu programmu «Klimata maiņas ietekme uz Latvijas ūdeņu vidi».

26. aprīlī notika Latvijas Universitātes Satversmes sapulce, kurā tika ievēlēts LU Senāts. Senātā ir 50 senatori – akadēmiskais personāls, vispārējais personāls un studentu pārstāvji.

29.05.

Zibakcija – Lasišanas diena

Daudzviet Latvijā pilsētās un ciematos, skolās un ielās, bibliotēkās un mājās ar ģimeni pie savām iecienītākajām grāmatām pulcējās lasītgrībētāji, lai pirmo reizi Lasišanas dienas zibakcijā «Latvija lasa» veltītu piecpadsmit minūtes kopīgai lasīšanai. Zibakcija bija simbolisks atgādinājums tam, ka lasītprasme ir tieši saistīta ar dzīves kvalitāti un ka tā ir jāpilnveido visa mūža garumā.

Lai piedalītos Lasišanas dienā, katram bija jāizvēlas sava mīļākā grāmata, jāatrod laba lasīšanas vieta, jāauzaičina draugi un radi uz kopīgu lasīšanu, kā arī 15 minūtes jādalās lasītprīkē. Pēc Lasišanas dienas tika izveidota fotogalerija ar dalībnieku iesūtītajām fotogrāfijām.

Lasišanas dienu aizsāka LU rektora Mārča Auziņa uzruna no LU Bibliotēkas. Tāpat ikviens Rīgas ielās varēja vērot un iesaistīties zibakcijā «Latvija lasa». Pasākumu organizēja Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte.

31.05.

Latvijas Universitāte – viens no nozīmīgākajiem zīmoliem

Vairāk nekā 70% Latvijas iedzīvotāju uztraukts, ja no tirgus pazustu astoņi zīmoli: Google, Skype, dziesmu un deju svētki, «Laima», Microsoft, Raimonds Pauls, «Kārums» un Latvijas Universitāte (LU). Par to liecina uzņēmumu apvienības Idea Group mārketinga pētījums Baltijā par zīmolu nozīmi un to ilgtspēju.

LU pazūšana no tirgus satrauktu 71% aptaujāto. Zīmolu nozīmības pētījumā trijās Baltijas valstīs kopā tika aptaujāti vairāk nekā 14 tūkstoši respondentu, aptverot 525 populārākos zīmolus. Vienlaikus pētījums tika veikts 23 pasaules valstīs.

14.06.

Rīgā notiek Otrā starptautiskā medicīnas konference

LU, sadarbojoties ar Latvijas Dermatovenerologu asociāciju un Baltijas Dermatovenerologu asociāciju, 14. un 15. jūnijā organizēja 17. Latvijas Dermatovenerologu kongresu un Otrā starptautisko medicīnas konferenci visu specialitāšu ārstiem un rezidentiem. Konferencē bija plaša zinātniskā programma, uzstājās dažādu nozaru starptautiskie eksperti, dermatologi, ģimenes ārsti, internisti, ķirurģi, onkologi un citi. Ar referātiem uzstājās starptautiski pazīstami speciālisti.

Pērn Pirmā starptautiskā medicīnas konference uz Rīgu atveda vairāk nekā 500 medicīnas ekspertu, tostarp 60 ārstus un zinātniekus no ārvalstīm. Turklāt neaizmirstamu šo pasākumu padarīja Nobela prēmijas medicīnā laureāta profesora Haralda Curhauzena (Harald zur Hausen) lekcija Latvijas Universitātes Lielajā aulā.

12.06.

LU Fonda projektu konkursā uzvarējis projekts par planetārija izveidi

LU Fonda rīkotajā konkursā piecu tūkstošu latu naudas balvu ieguva LU Zinātņu un tehnikas vēstures muzeja iesniegtais projekts «Planetārija pilotprojekts», kas paredz izveidot projekcijas sistēmu, ar ko muzeja apmeklētājiem demonstrēs regulārus planetārija šovus, izmantojot reālistisku zvaigžņotās debess attēlojumu un videosīžetus.

Šogad konkursam tika iesniegti 10 projekti no deviņām Latvijas Universitātes struktūrvienībām. LU Fonds konkursu «Latvijas Universitātes labākais projekts» rīkoja jau otro reizi. Pērn par labāko Latvijas Universitātes projektu atzīts LU Medicīnas fakultātes projekts «Diagnosticiskas darba stacijas izveide».

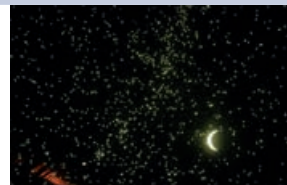

Foto: Ilgonis Vilks

no maija līdz augustam

17.06.

LU pasniedzēji saņems prestižas ASV stipendijas

Prestižo Fulbraita stipendiju studijām un pētniecībai ASV saņēmis Latvijas Universitātes (LU) Kognitīvo zinātņu un semantikas centra direktors Jūrgis Šķilters un Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes pasniedzēja Dace Višnola. Savukārt Baltijas–Amerikas brīvības fonda (BAFF) stipendija piešķirta Latvijas Universitātes pasniedzējam Daunim Aueram. Kopumā Fulbraita stipendiju 2013./2014. mācību gadam saņems četri studenti un divi pētnieki no Latvijas. Divi vidusskolēni saņems Bendžamina Franklina stipendiju dalībai jauniešu vasaras skolā, savukārt 18 stipendiāti – BAFF stipendijas studijām, pētniecībai vai praksei ASV, kā arī tiks atbalstīti ASV lektora viesošānās Latvijā.

26.06.

Akreditēti visi LU īstenotie studiju virzieni

Šogad akreditēti visi 22 LU īstenotie studiju virzieni, tātad arī tajos ietilpstošās studiju programmas. Tas nozīmē, ka esošie un topošie studenti var būt droši, ka pēc studiju beigšanas LU saņems starptautiski atzītus diplomus. Maija sākumā Izglītības un zinātnes ministrijas izveidotā Akreditācijas komisija uzsāka studiju virzienu akreditāciju, kas noslēdzās jūnija beigās. Latvijas Universitāte īsteno 22 studiju virzienus, kuros ir 134 studiju programmas.

01.07.

LU Bibliotēkas Medicīnas bibliotēka turpmāk atradīsies LU centrālajā ēkā

LU Bibliotēkas Medicīnas bibliotēka ir pārvietota un no 1. jūlija atrodas LU Bibliotēkas Daudznozaru bibliotēkas: datorika, juridiskās zinātnes, teoloģija sastāvā – LU galvenajā ēkā Raiņa bulvārī 19, 2. stāvā, 203. telpā.

02.07.

LU mākslinieciskajiem kolektīviem izcili rezultāti dziesmu un deju svētkos

Latvijas labāko deju kolektīvu fināla skatē starp 23 deju kolektīviem par labākajiem vidējās paaudzes grupā tika atzīts Latvijas Universitātes biedrības «Juventus» vidējās paaudzes deju ansamblis «Dancis». Konkurssam šie kolektīvi izvirzīti pēc svētku dalībnieku atlaides skatēm visā Latvijā.

Par Latvijas labākā vokālā ansambļa titulu un dziesmu un deju svētku Lielo balvu cīnījās 30 vokālie ansambļi, kurus vērtēja starptautiska žūrija. Viru vokālo ansambļu konkursā pirmā vieta netika piešķirta. Otro vietu ieguva Latvijas Universitātes viru vokālais ansamblis «Dancis» un Stendes tautas nama viru vokālais ansamblis «Stende».

Savukārt trešo vietu koru karos ieguva Latvijas Universitātes sieviešu koris «Minjona». Visaugstākajā grūtības pakāpē – I grupā – 1. vietu izcīnīja LU pūtēju orķestris.

No Latvijas Universitātes mākslinieciskās pašdarbības kolektīviem XXV Vispārējos latviešu dziesmu un XV deju svētkos piedalījās 677 dalībnieki.

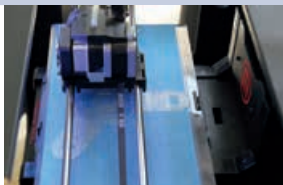

03.07.

Latvijas Universitātē atklāta pirmā FabLab prototipēšanas studija Baltijā

LU Ekonomikas un vadības fakultātes (LU EVF) Biznesa inkubatorā, pateicoties mecenāta Džona Medvecka atbalstam, atklāta FabLab prototipēšanas studija, kas ir vienīgā FabLab (Fabrication laboratory) tikla studija Baltijā.

FabLab studijas galvenā īpašība ir tās pieejamība sabiedrībai – pateicoties zemajām izmaksām, cilvēki var realizēt dažādas idejas taustāmā veidolā. Prototipus veido no videi draudzīgas plastmasas. Jaunatklātā FabLab

studija būs pieejama ikvienam interesantam, kurš vēlēšies izveidot kādas savas idejas prototipu. Lai īstenotu savu ideju, būs jāpiesakās pie LU EVF Biznesa inkubatora vadītāja.

03.08.

LU zinātnieki piedalās Dabas koncertzālē

Šoreiz Dabas koncertzāles programma bija veltīta ģeoloģiskajam objektam ūsam, un par to vairāk varēja uzzināt pasākumā, kas notika Viļķenes pagasta Ungurkalnā un Ogres Zilajos kalnos. Dabas koncertzāle jau astoto gadu apmeklētājiem vakara gaisajā daļā piedāvāja zinātniskās darbnīcas, bet, iestājoties krēslai, sākās koncerts. Šogad, pateicoties 40 brīvprātīgajiem no Dabas aizsardzības pārvaldes, LU Ģeogrāfijas un Zemes zinātnes fakultātes studentiem un zinātniekiem Vītālijam Zelčam un Jurim Somam, pasākuma apmeklētāji vairāk nekā 15 darbnīcās varēja iepazīties ar šā gada galveno varoni – ledus laikmeta liecību ūsu, kā arī ar norisēm dabā, ar kurām tas cieši saistīts.

Muzikālo stāstu par ūsa rašanos izspēlēja mūziķi Ingus Ulmanis, Aigars Voitīšis, Kapars Tobis, Andris Sējāns, Anrijs Grinbergs, Jānis Fedotovs, Rūta un Valdis Muktupāveli, bet video un gaismas performanci radīja režisors Roberts Rubins, video mākslinieks Viktors Keino un gaismu režisors Oskars Timbars. Nākamgad Dabas koncertzāles pasākums notiks 9. augustā Siguldā, un tā galvenā varone būs bruņuzivs.

Publicitātes foto

17.07.

LU notiek prestižs augstākajai izglītībai veltīts kongress

LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte no 17. līdz 19. jūlijam organizēja 3. starptautisko Iberoamerikas augstākās izglītības kvalitātes pētniecības tikla (RIAICES) kongresu. Tajā piedalījās Spānijas, Portugāles, Meksikas, Kolumbijas, Čīles, Brazīlijas, Argentīnas, Anglijas, Serbijas universitāšu rektori, dekāni un augstākās izglītības pētnieki.

Kongress bija veltīts inovācijām augstskolu didaktikā, starptautiskā un starpkultūru dialoga veicināšanai augstākajā izglītībā, jaunu pieeju meklējumiem augstākās izglītības kvalitātes pētniecībā, kā arī lai stiprinātu sadarbību starp Eiropas un Latīņamerikas valstu universitāšu. Kongresa laikā LU rektors parakstīja sadarbības līgumu ar Rosario Itālijas Universitātes institūtu (Argentina), paredzot sadarbības pedagoģijas un medicīnas izglītības jomā.

15.07.

Studenti un pasniedzēji no astoņām valstīm tiekamas vasaras skolā par inovācijām un ekonomiku

Jūlijā LU Ekonomikas un vadības fakultātē notika starptautiskā Biznesa un Ekonomikas vasaras skola 2013. Campus Europae rīkotā vasaras skola šogad Rīgā pulcēja 18 studentus no Portugāles, Spānijas, Grieķijas, Polijas, Lietuvas, Somijas, Krievijas un Latvijas. Tās pamattēma bija ekonomika un inovāciju vadīšana, uzsverot to, kā inovācijas var palīdzēt pārvarēt ekonomisko krīzi un tās sekas.

03.08.

Ārvalstu studenti rada īsfilmas par Rīgas salām

Šogad Rīgas vasaras skolā, kuru LU Sociālo zinātņu fakultātes Komunikācijas studiju nodaļa rīko jau trešo reizi, piedalījās 26 studenti no 16 dažādām valstīm. Vasaras skolas laikā studenti apmeklēja lekcijas, piedalījās praktiskās nodarbībās un uzņēma īsfilmas par dažādu Rīgas salu identitāti.

Dalībnieki pārstāv Meksiku, Nigēriju, Azerbaidžānu, Turciju, Gruziju, Horvātiju, Slovēniju, Austriju, Slovēniju, Vāciju, Čehiju, Ukrainu, Poliju, Igauniju, Lietuvu un Latviju. Šogad pirmo reizi vasaras skolā piedalījās arī astoņi skolēni no Latvijas reģioniem, kuriem ir interese par dokumentālo filmu veidošanu un audiovizuālo žurnālistiku. Viņu radītās īsfilmas pirmizrādē varēja vērtēt ikviens interesents.

Publicitātes foto

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

Latvijas Universitātei 94!

Jubilejas pasākumu programma pieejama www.lu.lv

**Saņem
Alma Mater
bez maksas
savā e-pastā!**

Abonēt

www.lu.lv/almamater/abone

Alma Mater magazine covers include articles like: 'Kino dzīve un Universitāte. Intervija ar profesoru Viktoru Freibergu', 'Latvietis atgriežas Latvijā: apmaiņas studijas', 'LŪ Botāniskā dārza krāšņle ziedē un stāsti', 'Sportu un studijas var apvienot', 'Kognitīvo zinātņu «rozkvaigznes» tiekas Latvijas Universitātē', 'Studentiem palīdz īstenot projektus', 'Vēlreiz godūnits ar nošanos Rīgas Tehnikam 150', 'Izspēdīt, absolventi!', 'Sveiciens, ja studēti Kanti', 'Pis maizīņprīdes dārdzian maizīņango', 'Kulturā dāves'.

ISSN 1691-8185

20133 >

9 771691 818502 >

www.facebook.com/LatvijasUniversitate
www.twitter.com/universitate_lv
www.draugiem.lv/universitate
www.youtube.com/universitate_lv